RIKSFÖRENINGEN BIOGRAFERNA

Förstudie

En Interaktiv Kunskaps- och Idébank för biografer (IKIB)

Utredare: Janine Andersson

Referensgrupp:
Bo-Erik Gyberg
Katja Uneborg
Åsa Jernudd
Moa Tunström
Ramon Reismuller

Sammanfattning

Denna förstudie har framtagits på uppdrag av Riksföreningen Biograferna med syfte att undersöka intresset hos små och medelstora biografer samt andra aktörer för en *Interaktiv Kunskaps- och Idébank för Biografer (IKIB)*, samt svara på frågan hur en sådan plattform skulle kunna bidra till att mindre och medelstora biografer kan skapa livskraftiga biografer som klarar att möta framtida utmaningar.

Förstudien innefattar bland annat

a) Inventering av befintligt underlag
b) Förslag på process att fånga upp behov ur ett biograf- och publikperspektiv
c) Skiss av preliminär struktur / innehåll i en Interaktiv Kunskaps- och Idébank
d) Skattade kostnader för framtagning och finansiering
e) Förslag på huvudmannaskap.

För att genomföra studien har intervjuer hållits med 33 av branschens aktörer; mindre och medelstora biografer med olika driftsform samt biografkedjor, biografnätverk och filmkonsulenter. Resultatet av dessa intervjuer presenteras i denna rapport. Rapporten bidrar med en insyn i hur flertalet aktörer upplever biografbranschen, vilka utmaningar de upplever finns och rapporten visar därutöver med stor enighet ett närmast akut behov av en samlande plattform, likt IKIB.

Sammanfattningsvis visar förstudien att:

- En majoritet av de tillfrågade aktörerna (30 av 33) ser behov i biografverksamheten som branschen, som den fungerar idag, inte förmår täcka. Dessa behov grundar sig bland annat i otydlighet kring vilka regler som gäller och vart man ska vända sig för att få tillförlitlig information; avsaknad av möjligheter att nätverka med andra biografer; avsaknad av möjlighet att kunna rådfråga andra aktörer i branschen; avsaknad av möjlighet att styra sitt kunskapsflöde på ett sätt som fungerar även när man driver verksamhet på ideell tid (som oftast är förlagd utanför kontorstid).

- Samtliga tillfrågade aktörerna (33 av 33) ser ett värde i en plattform som IKIB. 30 av 33 aktörer ser ett stort värde och/eller ett stort behov av en sådan plattform, för nätverkande biografer emellan, en källa till tillförlitlig kunskap, och en plats att inspirera varandra på. Det som efterfrågas är *en* samlande plattform där allt man behöver för att bedriva biograf finns, antingen direkt på plattformen eller lätt att nå via hyperlänkar.

- Den kunskap som efterfrågas täcker in allt ifrån grundläggande kunskap om att driva biograf till driftsfrågor, frågor kring det regelverk som omgärdar biografverksamhet, marknadsföringsåtgärder, publikarbete, finansieringsfrågor, kontaktnät och

tekniksupport. Man efterfrågar att all information som behövs för att driva biograf finns på samma ställe.

- Den struktur som efterfrågas av merparten av de intervjuade aktörerna är en tvådelad struktur med en kunskapsdel öppen för alla och en forum- och inspirationsdel som är tillgänglig genom en registrering. En öppen kunskapsdel innebär att plattformen kommer vara relevant även för aktörer (såsom förslagsvis kommuner) som är intresserade av att starta biografverksamhet, eller som är intresserade av att samarbeta med biografer.

- En interaktivitet ska prägla IKIB och den interaktiva aspekten garanterar att behov i branschen fångas upp och möts. Användardelaktighet, tillsammans med närvaron av en moderator, är viktiga aspekter för att garantera plattformens långsiktiga användbarhet och relevans.

- IKIB kan förväntas minska utmaningarna i branschen och stärka biografens roll bland annat genom att bidra till kunskapsutjämning, tidseffektivisering, närmare samarbeten mellan olika aktörer samt utbyte av erfarenheter och inspiration.

I rapporten diskuteras frågor kring finansiering och huvudmannaskap. Nästa steg i etableringen av IKIB innefattar att diskutera dessa frågor med flera aktörer i branschen samt undersöka möjligheten till samarbeten kring det innehåll som efterfrågas på IKIB.

Denna förstudie utgör en god grund för fortsatt utveckling av IKIB, då den redogör för aktörers önskemål om innehåll, struktur och behov för att IKIB ska utgöra ett användbart verktyg. Rapporten innehåller även vittnesmål om biografens betydelse för kulturlivet på orten och tankar om hur IKIB kan fungera som verktyg för att stärka biografernas roll i samhället.

Stockholm den 19 november 2024
Janine Andersson

Innehållsförteckning

1. Inledning……5
2. Intervjuade aktörer……6
3. Betydelse för kulturlivet på orten……8
4. Upplevelse av branschen - ”En kökkenmödding av otydlighet”……10
5. Var hittar man inspiration och information i dagsläget?……12
6. Vilka utmaningar ser biograferna i sin verksamhet som skulle kunna avhjälpas med IKIB? ……14
7. Vilket innehåll efterfrågas?……19
8. Hur kan sidan användas som verktyg för att stärka biografens roll? ……24
9. Hur ska IKIB utformas? ……26
9.1 Övergripande struktur……27
9.2 Forumdel och inspirationsdel ……28
9.3 Deltagarstyrt med aktiv moderator för en levande plattform……29
9.4 Sammanfattning – en möjlig struktur……30
10. Faktorer som hade gjort IKIB till ett användbart verktyg……31
10.1. Vad skulle man bidra med?……32
11. Vem ska ha tillgång till och vem ska använda plattformen?……33
12. Vad finns det för frågetecken kring användbarheten? Vad riskerar göra att IKIB inte används?……35
13. Aspekter beträffande finansiering och huvudmannaskap av vikt för biograferna……37
14. Vägen framåt……38
14.1 Nästa steg ……40
14.2 Förändrade roller: En mer personlig, uppsökande verksamhet hand i hand med IKIB?……41
15. Slutsatser……43
16. Övriga frågor……44

1. Inledning

Pandemiåren var svåra för Sveriges biografer. I princip alla kämpade med sin verksamhet och har efter pandemiåren haft svårt att få tillbaka sin publik. Men en biograf har en annan historia. I Båstad såg Hannes Gerhard till att kommunen förlade vaccineringen av sina invånare på Scalabiografen. Det var semestertider och många sommargäster valde att vaccinera sig i Båstad. Efter sprutan fick de se en filmsnutt i salongen. Detta innebar att många fick upp ögonen för Scalabiografen, folk började hitta dit och många av sommargästerna förvandlades till lojala biografbesökare. I Kalix körde Sandra Bergström stickbio på Röda Kvarn. Hon tänkte att det skulle komma tio men istället kom det 65 besökare, varav några berättade att de inte varit på bio sedan *Jägarna* visades i slutet av 90-talet. I Åmotfors har verksamheten utökats med hockeymatcher som sänds live i salongen, vilket inneburit en stor tillströmning av nya besökare till biografen.

Att få besökare till sin biograf är som alla förstår en nödvändighet för biografernas överlevnad och är också en nödvändighet för att filmproducenter och distributörer ska kunna nå ut med sina filmer till hela Sverige. Det finns många innovativa sätt att tänka kring sin verksamhet men många av dessa idéer når inte långt bortom den egna biografen. I dagsläget finns det inte en samlande plattform för biografer att nätverka på; att dela med sig av sina idéer till andra biografer eller få hjälp av andra biografer med de utmaningar man står inför. Detta innebär att man missar många möjligheter att utveckla den egna verksamheten.

Biografvärlden är en bransch med många regler att förhålla sig till samtidigt som det är närmast omöjligt att hålla reda på vilka regler som gäller. Det finns i dagsläget ingen samlande källa att söka information ifrån, och att inte veta var man kan finna tillförlitlig information skapar många problem.

Syftet med föreliggande förstudie är att ta reda på om det finns ett behov hos i synnerhet landets små och medelstora biografer av en samlande plattform – en *Interaktiv kunskaps- och idébank för biografer (IKIB)*. Tanken med IKIB är att den ska fungera som en interaktiv plattform för kommunikation och utbyte av erfarenheter kring att driva biograf, där biografägare och andra aktörer kan ta del av och dela med sig av erfarenheter, idéer och kunskaper. Målet med en sådan plattform skulle vara att all den information man behöver för att driva biograf går att finna på samma ställe. Det övergripande målet är att bidra till att mindre och medelstora biografer kan bedriva en livskraftig verksamhet och även själva bidra med idéer om hur verksamheten kan utvecklas.

För att genomföra studien har intervjuer hållits med 33 av branschens aktörer. Resultatet av dessa intervjuer presenteras i denna rapport. Rapporten bidrar med en unik insyn i biografverksamheten runtom Sverige och visar därutöver med stor enighet ett närmast akut behov av en samlande plattform. En stor majoritet av de tillfrågade aktörerna vittnar om en otydlighet i branschen som leder till omfattande svårigheter för den egna verksamheten, se

mer om detta under rubrik 4. Utöver en samlande plattform med biografrelaterad kunskap och inspiration efterfrågar närmast samtliga aktörer en plats att nätverka med andra biografer på. Av intervjuerna har framkommit hur viktigt aktörerna anser det vara att få en plats att knyta kontakter med andra biografer, där man kan få råd och ta stöd av varandra. Se under rubrik 6 för mer information om biografernas utmaningar och hur en samlande plattform kan hjälpa till att minska dessa. Under rubrik 7 presenteras vilket innehåll som biograferna efterfrågar.

Innan vi går vidare är det värdefullt att poängtera att utan de mindre och medelstora biograferna dör en stor del av det kulturliv som når ut till Sveriges invånare. Det finns med andra ord en demokratiaspekt av att förenkla för biografer att driva verksamhet. Under intervjuerna har frågor ställts om hur man ser på sin roll på orten. En stor del av de tillfrågade aktörerna driver inte bara biograf utifrån ett starkt filmintresse utan även utifrån ett starkt socialt engagemang. Bevarandet av en levande landsbygd är en stark drivkraft för många aktörer. Som Robert Pettersson i Kramfors uttrycker det: ”Jag tycker det är så oerhört viktigt att vi ska överleva, det är ju vi som finns ute i samhället. Det är viktigt att vi som är obundna ska kunna vara sammanlänkade utan krav på varandra. Och det är så himla häftigt i biografbranschen att det inte finns några konkurrenter, vi är kollegor allihop.” Se mer om betydelsen av biografen på orten under rubrik 3 och hur IKIB skulle kunna användas för att stärka biografens roll under rubrik 8.

2. Intervjuade aktörer

För att genomföra studien har 33 aktörer intervjuats: 27 biografer, tre biografkedjor samt tre övriga aktörer. Ett första urval av aktörer av intresse för projektet identifierades med hjälp av landets regionala filmcentra i syfte att uppnå en jämn nationell spridning i urvalet. Ytterligare intervjuobjekt identifierades med hjälp av referensgruppen samt utifrån vilka som visat ett förintresse av studien. Ett riktmärke har varit att identifiera två aktörer/biografer från varje region och därur har ett naturligt bortfall skett men medverkan från minst en biograf per region har garanterats.

Samtliga intervjuade aktörer

1. Röda Kvarn, Kalix – Sandra Bergström
2. Royal Luleå – Helmi Kaukonen Lehto
3. Dorotea bio – Victoria Wahlgren och Kristina Grönlund
4. Biograf City Kramfors – Robert Pettersson
5. Hovebergs Bio, Svenstavik – Eva Dahlänger
6. Söråkers Folkets hus – Christina Thonman
7. Folkan Bio, Iggesund - Ingela Léman
8. Biografteatern Kilafors – Anita Svantesson och Robin Sundqvist
9. Visir, Leksand – Björn Larsson
10. Tierps Biograf – Tilde Edin

11. Stavby Bio – Håkan Odhner
12. Bio Aspen, Stockholm – Emma Sahlgren
13. Arboga Bio – Elisabeth Leijon-Karlsson
14. Roxy Bio, Örebro – Johan Mollberg och Elin Häggberg
15. Åmotfors Folkets hus – Anne Carlsson (och Robert P Olsson)
16. Grums bio – Armand Kleven, Angelica Fagrell Kleven, Susanne Nilsson
17. Odeon, Bengtsfors – Mikael Blom, Peter Magnusson
18. Norrköping CNEMA – Johan Karlsson
19. Horn bio – Börje Carlsson
20. Röda Kvarn, Borås – Mats Olsson
21. Folkets Bio, Jönköping – Emelie Aspenberg
22. Metropolbiografen Eksjö – Carina Dolk
23. Folkets Bio Palladium, Växjö – Ragnar Löf, Sofia Skoog
24. Mönsterås Biograf – Thomas Hall
25. Roybiografen Fårösund – Anette Gjörloff Wingren
26. Scalabiografen, Båstad – Hannes Gerhard
27. Nordisk Film Malmö – Linn Fredriksson

28. Eurostar – Pär-Magnus Almquist, Richard Liljedahl
29. Svenska Bio – Peter Fornstam
30. Lagan Kedja – Mikael Bengtsson

31. Talangsatsning Biograf, Dalarna – Tobias Ingels och Peter Törnblom
32. Värmlands Biografnätverk – Robert Olsson, Magnus Moberg
33. Filmkonsulent Ulf Slotte – Region Stockholm

Intervjuerna har genomförts med öppna frågor, med utgångspunkt i ett antal nyckelfrågor redovisade under bilaga A. Den första delen av de intervjuer som hållits med biografer har behandlat deras verksamhet för att skapa en uppfattning om likheter och skillnader mellan olika aktörers verksamheter och förutsättningar, vilka utmaningar och styrkor de olika verksamheterna besitter och hur deras roll på orten ser ut.

Under följande rubriker redovisas vad som har framkommit under intervjuerna, med början i hur man ser på sin roll på den ort där man verkar, vad man har för upplevelser av branschen, och vilka utmaningar man möter i sin verksamhet. Därefter redovisas hur man ser på behovet av en *Interaktiv Kunskaps- och Idébank för Biografer*, vilken information som efterfrågas samt hur en sådan plattform skulle kunna struktureras för att vara till mest nytta. Frågor av värde för ett fortsatt arbete, såsom risker kring plattformens användbarhet samt tankar om huvudmannaskap och finansiering berörs också. Nedanstående underlag utgår ifrån hur tankar och idéer har formulerats i intervjuer. Källor är inte redovisade i den löpande texten, för att inte ta fokus från att belysa gemensamma tendenser. För närmare redovisning av källor, se utdrag från intervjuer i bilaga B samt fullständigt intervjuunderlag i bilaga C.

3. Betydelse för kulturlivet på orten

Att förstå hur biografer ser på sin roll på orten säger mycket om den verksamhet som bedrivs samt om angelägenheten av biografernas fortlevnad. På frågan hur man ser på biografens betydelse för kulturlivet på orten kan man se vilket ansvar många aktörer tar för att det ska finnas en levande kultur i den ort de verkar. Många aktörer uppvisar ett stort socialt engagemang. Aspekter som lyfts fram är att man månar om bygden och bidrar till en levande landsbygd. Man bidrar till förekomsten av ett kulturliv på orten, som utan biografens existens hade stått utan en i många fall avgörande del av sitt kulturutbud. Man betonar att filmvisning är en relativt kostnadseffektiv verksamhet, om man beaktar mängden kultur man får ut till sin ort för de investerade pengarna. Många betonar att man arbetar brett; att man ser sitt uppdrag som större än att visa film: Man motverkar ensamhet och bidrar med kultur, som på många ställen når även ekonomiskt ansträngda hushåll till följd av subventionerade biljettpriser. Man förser sin ort med möjligheten att se en bred variation av film – på vissa håll väljs filmen ut just för att invånarna ska garanteras möjlighet att se vissa titlar. Flertalet biografer verkar som enda visningsfönster i sin kommun, vilket flertalet aktörer anser kommer med ett ansvar. Som man påpekar i Söråker Folkets hus så handlar infrastruktur också väldigt mycket om platsens betydelse – vad den får för plats i människors hjärtan. Det handlar inte bara om att skapa jobb - de som flyttar dit måste också vilja bo där. Två ytterligare aspekter av en hälsosam biografverksamhet är *folkhälsoaspekten* - som man påpekar i Dorotea: kultur är viktig för folkhälsan och biografbesök är därmed något som landets invånare ska beredas möjlighet till - och *beredskapsaspekten*. Vi vet inte hur världen vi möter kommer se ut och det finns en viktig funktion med att ha levande samlingslokaler i samhället, som kan fungera som mötesplatser, informationscentraler samt även bidra till att upprätthålla normala samhällsfunktioner.

Se nedan utdrag ur intervjuer beträffande biografens betydelse för kulturlivet på orten. (Snedstreck skiljer olika aktörers utsagor åt.)

Levande landsbygd

- Levande landsbygd / Månar om bygden, inte bara den egna verksamheten / Drivs av vikten av att bygden ska leva.
- Jag tror inte man förstår att om biograferna läggs ned så är det väldigt mycket som dör i ett samhälle.
- Vi engagerar oss mycket i bygdeutveckling för Kilaforsområdet.

Etablera biografbesök från barnsben

- Visa film från barnsben: att barn får med sig upplevelsen av att gå på bio. Det är ju de som ska bli våra framtida besökare och biografmaskinister.
- Bio är lika viktig som teaterföreställningar som skolklasser går på.
- Den absolut viktigaste gruppen är ju barnen. Det är de som ska komma ihåg det sen när de blir stora och föräldrar.

Kostnadseffektiv kulturform: ”mycket kultur för pengarna”

- Film är ett relativt kostnadseffektivt sätt att få ut kultur till orten.
- Det är ingen dyr kostnad att ha en biograf kontra stadsfester och liknande, som bara är utgifter.

Biografverksamhet som mer än bara film

- Eskilstuna är en kommun med hög procent ekonomiskt utsatta barn och familjer. Vi kör billigare priser på film och i kiosken på vissa visningar: en insats för lokalsamhället.
- Vi driver ju inte bion för att tjäna pengar utan vi driver den för Grums invånare. Det är inte mycket kulturutbud i Grums, det är mest sport. Vi står i alla fall för ca 80 procent av kulturutbudet som finns här.
- Vi har låga priser. Vi har en kommun där väldigt många har dåligt ställt. När vi körde Barnens biodag för något år sedan, då vi körde film gratis, då kom det barn som aldrig hade varit på bio förut.
- Arbetar brett: integrationsprojekt / läxläsning / förebyggande ungdomsarbete
- Viktigt för oss att vara en naturlig mötesplats i Iggesund och att man får kultur på sin hemmaort.
- Sätter filmprogram som jag tycker att Borås ska kunna garantera sina invånare att de ska kunna se.
- Vi har ett mer demokratiskt perspektiv kring vilka barnfilmer som visas: subventionerade biljetter ger möjligheten för ensamstående eller andra barnfamiljer att gå på bio och se även de större titlarna.
- Vi bidrar med mycket på orten: en bredd som ingen annan gör.
- Vi är knytpunkten för kulturverksamhet i hela kommunen. Även ur företagssynpunkt fyller vi en viktig roll. Biografen i sig fyller också en viktig samhällsfunktion.

Att vara ensam biograf i kommunen kommer med ett ansvar

- Enda biografen i Tierp. Det finns inte så mycket kulturellt i Tierp utöver biografen. Så därför försöker jag bredda min verksamhet.
- Är ensam biograf i kommunen med stora upptagningsområden. Många tycker om frisk luft, jakt och fiske men det måste finnas annan spis också, så därför är det jätteviktigt att vi fortsätter med vår verksamhet.
- Vi är den enda biografen i Timrå kommun. Infrastruktur handlar också väldigt mycket om platsens betydelse – vad den får för plats i människors hjärtan. Det handlar inte bara om att skapa jobb - de som flyttar hit måste också vilja bo här.
- Det hade varit väldigt tomt utan Folkets hus. Jag tror inte att vi själva förstår fullt ut hur viktigt huset är. Jag tror det är väldigt positivt för föreningar i bygden att Folkets Hus finns kvar. Det finns inget annat. Detta är det enda hus som är öppet året runt i hela kommunen.

Motverka ensamhet:

- Man kan ju sitta i en biosalong och få en kulturupplevelse med andra och ha någon form av interaktion.
- Biografens funktion för att motverka ensamhet och bidra till en levande ort. ”Det känns bra i hjärtat”
- Biografen är en social mötesplats och är du äldre fyller biografen en funktion för att motverka ensamhet. Om vi bjuder på en kopp kaffe till en visning en onsdag klockan tre vet vi att det drar besökare. Man går dit, träffar jämnåriga och sen har man en social mötesplats.
- Vi *ser* kunden och pratar med den, frågar vad de tyckte när de går ut och ger dem ett programblad. Det är många ensamma människor som kommer hit och får en upplevelse tillsammans.

Folkhälsoaspekten:

- Det är ju så otroligt viktigt med kultur. Det är ju faktiskt också folkhälsa. Det tycker jag man kan betona. Man borde ju kunna ta ett biobesök som friskvård.

Beredskapsaspekten

- Om det uppstår krig är biografen ett av få kommunikationscentra, så för civilförsvaret och beredskapens skull ska det finnas.
- Vi fyller olika roller. Det skulle vara intressant att se ett samhälle som blev biolöst och hur alla krafter skulle arbeta framåt när de inser hur obehagligt det skulle bli.

4. Upplevelse av branschen - *”En kökkenmödding av otydlighet”*

För att förstå huruvida det finns ett behov av en *Interaktiv Kunskaps- och Idébank för biografer* är det viktigt att få en uppfattning kring hur det i dagsläget upplevs att driva biograf. På frågan om upplevelse av biografbranschen – i synnerhet att komma in i den som ny aktör utan tidigare erfarenhet – vittnar många om samma bild: Många berättar om att ha kommit in i verksamheten utan en ordentlig överlämning från företrädaren och den sårbarhet som det skapar. Återkommande beskrivningar av branschen är att den är svår att komma in i, att den är snårig och har höga trösklar. Många vittnar om svårighet att veta vart man ska vända sig med frågor, att det inte finns någon som sitter på alla svar och att det är svårt att veta om den information man får stämmer. Många vittnar vidare om en bransch med många regler men där det är svårt att veta vart man ska vända sig för information eller för att få klarhet om gällande regler. Många vittnar också om att man måste ha ett kontaktnät för att klara sig i branschen men som ny saknar man just det nätet, vilket innebär att man riskerar missa viktig information om branschdagar mm. En verksamhetsledare beskriver det som utslaget av en dysfunktionell bransch med ett märkligt konkurrenstänk.

Se nedan citat ur intervjuer beträffande upplevelsen av branschen

- Det är ju en liten djungel när man börjar peta i det.
- Om man är ny är det jättemycket bök
- Det var svårt på alla plan att komma in ny i branschen och framför allt avskräcktes man av att man fick olika informationer av olika personer. Det var inte ett så välkomnande klimat.
- Det känns som att man måste ha kontaktnätet och en grund för att hitta lösningar på problem som kan uppstå. Det finns ingen källa att gå till.
- Vi fick aldrig någon riktig överlämning och baskunskaperna fanns inte i början. Hade det funnits en databank där man kunde slå upp ”hur gör vi det här?” ”Hur ska vi tänka här?” då hade det varit lättare.
- När jag var ny blev det att kasta sig in i det. Tidigare biografföreståndare gjorde ingen överlämning. Jag fick läsa på. I början var det mycket *trial and error*-tänk.
- När jag kom in i detta så hade hon som var ordförande innan mig erfarenhet av bioverksamhet men den tog hon med sig. Så när vi kom in fick vi aldrig med oss någon kunskap. Nu har vi dragit igång en biografverksamhet utan att ha gjort det förut. Hur gör man?
- Jag försöker skriva ned så fort det är något. Jag har lappar överallt. Jag kommer ju inte sitta kvar i evigheter och jag vill kunna lämna över till nästa på ett bra sätt. För så lämnade som vi blev, det var jättejobbigt.
- Ända sedan jag började jobba här med filmverksamheten, tycker jag fortsatt att branschen är väldigt snårig, om än inte lika snårig som då i och med att vi nu har tillgång till digitala verktyg och nätet men det är en hög tröskel.
- När jag började i branschen var min upplevelse de första åren att systemet var byggt så att det skulle vara svårt att hitta kunskap. Att man skulle kämpa till sig kunskap. Men nu har jag förstått att det är utslaget av en dysfunktionell bransch med ett märkligt konkurrenstänk.
- När jag tog över bion för fem år sedan då hade jag ändå jobbat i branschen i 25 år men aldrig drivit själv, men då var det väldigt många grejer jag behövde lära mig och jag var överraskad över att det var så svårt att få information om det. Att man fick ställa tusen olika frågor till tusen olika personer och ingen satt på alla svaren. Ändå är det ju väldigt noga det här med rapportering och sådant.
- Jag står verkligen helt ensam förutom mina anställda. Jag har ingen att diskutera typiska biofrågor med.
- Jag är väldigt ensam om att ha det här huvudansvaret. Det kan vara skönt att bolla med någon annan.
- De frågor jag förr kunde ställa till min far (som drev biografen i 35 år) kan jag inte ställa något mer.
- När jag var ny fick jag massa inbjudningar till Film Summit med filmbolag som frågar ”visst kommer du på Film Summit”. Jag försöker googla, lyckas inte få tag på information om det. *Ingen* kunde förklara vad det var. Det kändes som att ”alla i branschen vet” och *nu* vet jag men man hade ju velat ha enkel förklaring till vad det var för något. Ingen enkel information fanns om att det var ett branschevent med möjligheter att träffa kollegor.

- Att börja från grunden har varit jätteutmanande, kul och läskigt. Hade vi inte haft en person att fråga hade vi inte vetat någonting.
- När jag började hjälpa till på bion och kom med i styrelsen så var det en ordförande som höll ganska hårt i allt och vi fick inte veta något. Sen slutade han jättesnabbt och flyttade och där stod vi och visste ingenting. Vi var helt blanka. Då var vi på en kurs på Folkets Hus och Parker i Stockholm och då kom de från Biografägareförbundet och det första vi får höra är att vi inte rapporterat in korrekt. Vi hade ju ingen aning om vad vi hade gjort fel eller inte gjort. De sa att ”det där ska ni lära er” och att ”det är vår skyldighet att lära oss”.
- Filmägarnas Kontrollbyrå är alldeles för dåliga på att tala om vad vi ska göra. Vi får ett mejl varje år där det står att vi måste inventera våra manuella biljetter, så *det* får vi påminnelse på men att vi ska skicka in vissa underlag årsvis, det är det ingen som sagt något om. Vi har inte fått några påminnelser, ingenting. Då är det ju fel helt och hållet. Att vi som biograf ska hålla ordning på det? Det är väl den som vill ha in underlag som borde fråga efter dem. Men så fungerar det inte.
- När man är på möten med Biografcentralen och det är någon som är ny där, som just startat verksamhet brukar jag tänka ”Stackars människa. Fast i en kökkenmödding av otydlighet.”
- Jag hatade filmbranschen för att jag tyckte den var så stelbent, och det tycker jag fortfarande den är.
- I början tyckte jag att jag famlade runt och ibland tycker man att man ställer dumma frågor när man är helt ny. Jag hade sjukt många frågor - bra om det skulle finnas en portal där man kan söka eller fråga.
- Vi hade inte gjort något biografrelaterat förut och blev upplärda av de som ägde huset innan samt av de som drev Sudersandsbiografen i Fårö där det fanns många kunniga personer i filmbranschen. De var nästan oumbärliga för oss. Hade de inte funnits hade vi behövt hitta andra.
- Om man är en biograf utan erfarenhet så måste det vara en djungel att starta upp och veta vem som kan ge det stöd och de tips som behövs.

5. Var hittar man inspiration och information i dagsläget?

För att inventera befintligt underlag har det i förstudien fokuserats på de underlag som når ut till biografen. Detta har gjorts genom den öppet ställda frågan ”Var hittar man inspiration / information / hjälp i dagsläget”. Som svar på den frågan nämner många i första hand att man tittar på vad andra biografer gör på sina sociala medier eller på sina hemsidor. Många har kontakt med biografer som ligger nära deras egen eller som på något annat sätt har koppling till den egna biografen. Det man verkar värdesätta är det egna nätverkandet biografer emellan. Många söker svar på Facebookforum, där en stor del av branschen finns representerad men flertalet aktörer betonar samtidigt att man önskar att dessa forum inte låg på Facebook, som ju är ett socialt nätverk som inte är optimerat för att hantera en specifik branschs frågor. Man önskar en plattform som är mer anpassad och skräddarsydd

efter de behov som finns. Nackdelar med Facebook som nämns är att det inte går att söka i flödet, att man lätt missar saker, att det är samma personer som skriver hela tiden. Flera nämner att det är ”konstigt” att det är på Facebook dessa forum finns. Man efterfrågar ett forum där *syftet* är att få och ge hjälp, då man i en Facebookgrupp inte har någon garanti för om och hur folk svarar.

Visningsorganisationer nämns i främsta fall som inspirationskällor i det att de har utbildningar och Filmdagar, där biograferna dels får inspiration, dels får möjlighet att nätverka med andra biografer. Att ha filmsättning hos en visningsorganisation lyfts fram som positivt när man känner att filmsättaren är engagerad. Nackdelar som nämns är att vissa upplever att konsulenter som sitter i Stockholm inte alltid har koll på vad som fungerar på den specifika orten och om det blir problem med filmbokning inverkar det negativt på ens verksamhet. En annan nackdel som nämnts är att det är svårt att veta hur man ska förhålla sig om det fattas KDM eller liknande, eftersom man inte har direktkontakt med distributionsbolag, ifall ens kontaktperson på visningsorganisationen inte är anträffbar.

I färre fall nämns filmkonsulenten som den man får inspiration och hjälp ifrån. De konsulenter som nämns lyfts fram för sin starka närvaro och sitt engagemang med att bland annat skapa fysiska tillfällen för att träffas.

Branschdagar och utbildningar nämns som källor till inspiration och kunskap men det framförs åsikter om att det inte finns en kunskapsbank där det man får till sig förankras – det finns ingenstans att själv kunna återvända för att fräscha upp kunskaperna. Många önskar sig en kunskapsbank där man själva kan söka svar på sina frågor eller ställa frågor - en kunskapsbank som kompletterar de utbildningar man genomgår.

Bioguiden nämns ofta men närmast varje gång sidan nämns åtföljs det av kommentarer om sidans ”användarovänlighet” och att det inte längre är garanterat att det är där man kan hitta material från distributörer. Att veta hur och var man ska hitta material från distributörer upplevs av många biografer som svårt och tidsödande. Samma invändning om användarovänlighet lyfts om Filminstitutets hemsida. Svårmanövrerade, snåriga, dåligt uppbyggda är ord som används om bioguiden.se liksom filminstitutet.se.

Här nedan listas svaren på var man får inspiration och information ifrån i dagsläget, med de mest frekvent förekommande överst.

- Vad andra biografer gör: andra biografers sociala medier och hemsidor.
- Direktkontakt med andra biografer: Direktkontakt och egen samverkan med andra biografer / Studiebesök hos andra biografer
- Facebookforum
- Biografcentralens utbildningar
- Folkets Hus och Parkers (nedan FHP) utbildningar

- Den verksamhet man är ansluten till: FHP och Våra Gårdar (för frågor om filmsättning eller filmbokning) / Folkets Bio-Nätverket / Värmlands Biografnätverk / Talangsatsning biograf
- Inspiration från medverkan i branschdagar. / Våra Gårdars Filmdagar / FHP:s filmdagar / Våra gårdars filmdagar
- De egna leden utifrån behov på orten / idéer från de ideellt engagerade / inspiration från filmerna.
- Google
- Filmregionens konsulent
- Branschevent.
- Föregångare
- Bioguiden
- Svenska Filminstitutet
- Filmfestivaler
- Distributionsbolagens hemsidor / Direktkontakt med distributörer

6. Vilka utmaningar ser biograferna i sin verksamhet som skulle kunna avhjälpas med IKIB?

Det råder närmast konsensus bland de intervjuade aktörerna om behovet av en sådan plattform som denna förstudie avser. Någon aktör nämner att det är konstigt att det inte redan finns. Formuleringar om att en sådan sida behövs återkommer hos närmast samtliga intervjuade. (”Vore guld värt” ”Superpositivt” ”Jättebra”)

En plattform av biografer för biografer

De utmaningar som nämns beträffande den verksamhet de intervjuade bedriver inkluderar sårbarhet till följd av att man är för få engagerade och att man tappar publik – främst unga besökare; samt svårigheter med att nå ut till en potentiell publik. Man behöver idéer för att locka folk till sin verksamhet och många vittnar om att det inte räcker att erbjuda film längre utan många upplever att det krävs kringarrangemang eller liknande för att locka publiken. Dessa idéer vill man ha av varandra. Man efterfrågar därför en plats att komma samman med andra och ta inspiration av andra och få stöd av varandra. Man vill vara i ett sammanhang med andra biografer och kunna knyta kontakter med biografer runt om i landet. Se hur biograferna uttrycker detta längre ned.

Ideell tid är dyrbar tid

Låt oss adressera tidsaspekten något närmare. Många av de intervjuade återkommer till den tidsbrist som genomsyrar verksamhet, som i många fall beror på att man bedriver verksamheten ideellt på fritiden och i andra fall också på att de engagerade är för få. Detta leder till att man, som en aktör beskriver det, måste prioritera vad som är viktigast att jobba

med vilket innebär att man inte längre har tid med det man tycker är roligt utan måste göra allt annat. Den begränsade tiden sätter också en begränsning i hur mycket man kan utveckla sin verksamhet. Det ligger därutöver i sakens natur med ideella insatser att personer som engagerar sig kommer från olika bakgrunder, ofta utan tidigare erfarenhet av branschen. Att leta information är något många vittnar om som ett tidsödande moment, då det inte är självklart för alla var den efterfrågade informationen finns. Problematiken med tidsbrist kan en samlande plattform avhjälpa på tre sätt: (1) genom att se till att all information finns samlad på ett ställe, är tillförlitlig och anpassad efter ens kunskapsnivå. En intervjuad aktör formulerar det så att man vill se en sida där ”man ska veta att det är hit man vänder sig, lite som att ringa 112,” (2) genom att lära av varandras upparbetade erfarenhet och misstag istället för att lägga tid på att ”uppfinna hjulet på nytt”, (3) genom att förse sidan med tips kring verksamhetsmetodik: hur bygger man upp sin verksamhet på ett sätt där tiden används på ett optimalt sätt och vilka insatser genererar mest resultat?

Ideell tid innebär obekväm arbetstid

Många betonar att när man driver biograf vid sidan av ett annat arbete, ofta på ideell basis, ställs specifika krav på *hur* och *när* man får till sig information. Många vittnar om att kontaktvägar som kräver aktivitet på kontorstider fungerar sämre eftersom många som driver biografer är upptagna med andra arbeten eller åtaganden på kontorstid under veckodagar. Att förlägga möten, branschevent, kurser till kontorstider kommer därför av naturliga skäl innebära en exkludering av flertalet aktörer i branschen. Att sända e-post utgör också en sämre kommunikationskanal, då många inte har möjlighet att ta del av e-post i anslutning till att de skickats, utan låter dem vänta till senare tillfälle. Får man då till sig många e-post riskerar den information som skickas via mejl att försvinna i mängden och nedprioriteras. Flera aktörer önskar därför ett sätt att ta till sig information som kan ske när man själv upplever sig ha tiden. Som en aktör noterar så är det inte säkert att man har rätt frågor när man sitter i ett möte utan följdfrågor kanske dyker upp efter mötet och då blir det ett merarbete att återigen försöka få tag på den man söker och boka in ett nytt möte, när man lika gärna borde kunna leta fram information själv. Samma aktör noterar att många frågor vet man kanske inte ens att man behöver ställa, eftersom det inte är säkert att man ”vet allt man inte vet”.

Se nedan utsagor från intervjuade aktörer beträffande *hur* och *när* man får information:

- De jobbar dagtid på regionen och har anställd personal. De lägger mötena klockan två på eftermiddagen när vi jobbar och vi kan ju inte ta ledigt stup i kvarten. På regionen frågade de ”varför hör ni aldrig av er” men vi jobbar ju på våra ordinarie jobb. Vi kanske kunde ha något *efter* fem någon gång men det är inget de tänker på.
- Vår filmbokare på FHP skickar jättebra e-post för de handlar bara om filmerna. Men andra mejl vi får därifrån är *massor* om alla olika saker och det hinner vi inte läsa. Och det är så många utbildningar som ligger dagtid mitt i veckan, och vi som är

pensionärer kan ju åka men alla de andra kan ju inte ta ledigt för att åka på något sådant, hur gärna man än skulle vilja.

- Det är otroligt mycket papper och information som kommer på mejl och man orkar inte sitta och läsa allt som kommer. Det vore bättre om det fanns ett ställe där jag kan gå in och söka svaren på frågor eller något ställe där jag kan skriva in mina frågor. Sen har man frågor om sånt som kan vara skitenkla frågor men där jag inte vet vart jag ska vända mig.
- Sen är ju också en sån sak: vart går mejlen [som skickas till biograferna, red anm.]? Om man byter personal på biograferna så byts ju kontaktuppgifterna så det är ju svårt att veta vem som nås när man mejlar.
- Jag är den generationen att det är bättre för mig att få det jag behöver strukturerat och tydligt för jag är inte alltid säker på att jag har rätt fråga just då när jag sitter i samtalet, den kanske jag kommer på senare, och ska jag då ringa igen och kanske inte få tag på den jag söker? Det blir mer meckigt. Det är därför jag tror att en digital kunskapsbank skulle underlätta för det är lättare för mig att sitta på kvällen då och titta på den. Sen kan jag slänga iväg ett mejl med funderingar efter att jag läst på.

Endast två biografer har varit delvis tveksamma till användbarheten av IKIB. Den ena aktören baserar det på att hen upplever brist på tid, att energin inte räcker till för fler moment än att behålla verksamheten som den är. På biografen finns mycket få ideella krafter. Samma person är dock orolig för vad som kommer hända när hen och hens ideella kollega slutar. Den andra aktören har stor erfarenhet både av att bedriva bred verksamhet samt av att bygga upp plattformar och verktyg. Här nämns att de inte anser sig vara målgruppen men menar att en sådan sida skulle vara oerhört värdefull för en mindre verksamhet där man behöver bolla idéer med andra. Som många andra lyfter den aktören att förutsättningen för en lyckad sida är att någon driftar den, då plattformar utan dedikerad moderator/webbredaktör riskerar att bli stagnerade verktyg. Se mer om detta under rubrik 12.

Här nedan följer citat från intervjuer beträffande utmaningar i branschen som IKIB kan avhjälpa. (Flera av citaten som skrivs ut i rapporten upprepas i variationer av många aktörer – för fullständig redogörelse av dessa, se Bilaga B)

Information som är användbar för alla:

- Sånt som för folk som är veteraner i branschen framstår som självklarheter framstår för någon annan som konstigheter. Då tror jag en sådan här databas kan vara bryggan däremellan.
- Oavsett om man är helt ny eller har många års erfarenhet i branschen så kan man ha nytta av detta.
- Vi har ju alla våra kunskapstoppar och kunskapsdalar. En sådan sida hade mycket väl kunnat jämna ut det.

Minskad sårbarhet

- För de som är nya, eller som hoppar in tillfälligt, så är det ju nästan en omöjlig uppgift annars, så det vore väldigt bra om det fanns någonting.
- Kliver man av sitt uppdrag så behöver nästa person något de kan lära sig från för allt kanske inte finns nedskrivet och någonstans där man kan verifiera att det stämmer det man gör. Om styrelsen slutar vill jag att det finns en plattform man kan hänvisa nya till.

All information på samma ställe – att alla får samma information och att informationen är pålitlig

- Jättebra att du fått det här uppdraget, så kanske det blir någon mer samlad kompott av det hela där man får allt samlat på en och samma plattform.
- Den här branschen är så plottrig, det finns så många aktörer och det finns inget sammanhängande.
- Det är en så nischad bransch med många regler. Det verkar inte finnas någon som sitter på all kunskap. I alla fall inte från någon myndighets sida. Det är nästan omöjligt att veta vem som sitter på rätt information.
- Att jag vet att jag kan gå in på *ett* ställe. Just nu är jag med i kanske fyra fem olika Facebookforum och jag vet aldrig var jag ska tro på, om det stämmer det man läser.

Knyta biografer samman

- Det är behövligt om vi fristående biografer ska ha en chans. Alla har att vinna på om alla kan bidra med någonting. Om jag har en fråga så kanske jag också har ett svar till någon annan.
- Det som är svårigheten är att hitta en plattform att nätverka på.
- Ett nationellt forum skulle underlätta att träffa biografer med liknande förutsättningar i form av storlek eller driftsform etc. vilket är svårt i nuläget.
- Att få kontakt med andra biografer som jobbar på samma sätt.
- Biograferna finns ju inte nära varandra utan i olika orter, och det är svårt att veta hur andra har det om man inte slaviskt följer dem eller besöker dem eller har kontakt med dem.
- Man får fler kollegor i landet. Man kan antingen läsa sig till svaren eller diskutera tillsammans med kollegor.
- Svårt att nå alla biografer. Jag hade väldigt många idéer som jag ville dela med mig av och det finns inget sätt att nå ut till alla.
- Vi vill ha direktkontakt med biografer och hjälpa varandra.
- Att vara i ett sammanhang. Att komma ihop sig! Att lyfta blicken och inser att man är fler.

Att få stöd av varandra

- Vi ska ju jobba tillsammans för att hålla kvar alla på våra biografer. Det är superviktigt att kunna dela med sig. Jag tror att 99 procent vill dela med sig.

- Just i den här tiden när branschen är lite svajig så har ju många biografer svårt att få det att gå ihop. Då kan det vara ännu viktigare med den här typen av (kunskaps)stöd.

Att få inspiration till sin verksamhet

- Att få inspiration inför och till filmer, hur andra har gjort eller gör.
- Det handlar ju om ett gemensamt intresse. Jag tror att vi behöver få låna idéer av varandra och få inspiration från varandra.
- Ibland kör man fast och ibland söker man något, då kan man behöva inspiration från annan.

Tidsvinst

- Styrkan är tidsvinsten framför allt. Om man slipper lägga all den här tiden på att leta, då kan man göra så mycket mer. Man kan lägga den tiden på att få ut något bra istället. Det är framför allt det vi har problem med, att få tiden att räcka till. Särskilt när man arbetar så mycket ideellt.
- Det tar sådan tid att lokalisera vad man ska göra när man är i ett kritiskt läge.
- Saker tar väldigt lång tid nu. Exempelvis i kontakt med distributörer.
- Man lägger ju ned väldigt mycket tid på letandet efter var man ska hitta saker. Ideell tid är ju det enda vi har och det går åt jättemycket tid till att leta efter var man ska köpa saker, hur man ska tänka kring saker och så vidare.
- Det är som att man uppfinner hjulet på varje biograf hela tiden, det vore ju skönt att slippa.

Kombinationen av en interaktiv plattform och hjälp på plats

Flera aktörer betonar att en kunskapsbas inte eliminerar behovet av det personliga mötet. En kunskaps- och idébank bör, för att fungera optimalt, kombineras med närvaro ute på biograferna samt fortsatta utbildningstillfällen. Det en interaktiv plattform kan bidra med är dels att förankra kunskaper, dels att underlätta nätverkande aktörer emellan, som kan leda till studiebesök och andra fysiska träffar.

Talangsatsning Biograf:

- Vår satsning handlar om att vara närvarande ute på biograferna. Vara *med* biograferna. Finns det då en sida som man kan hänvisa till, att all information finns där, så hade det varit positivt. Då hade vi självklart använt det i Talangsatsningen också.
- Du förändrar inte beteenden med en hemsida med information, du förändrar beteenden genom att vara på plats. Då kan det här vara ett verktyg. För vi kan ju inte åka hur många gånger som helst. Men just symbiosen är jätteviktig. Framtiden är de personliga mötena, stöttade av en kunskapsbank.
- Det jag inte vill ska hända är att, om det nu skulle vara nationella visningsorganisationer som står bakom detta, att inte se det som ett sätt att slippa

åka ut och träffa sin biograf. För *då* tycker jag det är ett misslyckande. Det måste fortfarande vara prioriterat.

Värmlands Biografnätverk:

- Det vore bra om det fanns personer knutna till kunskapsbasen som man kan prata med. För om det är något jag märkt så är det att folk saknar möjligheten att lyfta en telefonlur och ringa och prata. (…) Det krävs ett personligt engagemang.

Ulf Slotte, Filmkonsulent, Region Stockholm:

- Jag tänker att man visar biograferna den [IKIB] och hjälper dem att navigera i den. Jag tänker att, även om det finns en sådan här sida så måste man ändå sitta ned med biograferna. Även om allt står på en sådan här sida så gör man samma sak men det finns en sida att falla tillbaka på. Då kan jag få tid till att göra andra saker.
- *Beträffande att digitala/webbaserade verktyg inte tar bort betydelsen av utbildningstillfällen eller personliga möten:* Den digitala maskinistutbildningen som har tagits fram är ju inte något som gör att de inte vill gå mina kurser, det gör de ändå. Jag tänkte att allt kan integreras på en sådan här sida. En kunskapsbank. Min tanke är ju också att kunna ta fram fler digitala utbildningar till många aspekter ur biografbranschen.

7. Vilket innehåll efterfrågas?

Strukturmässigt efterfrågas av flertalet aktörer en forumdel där man kan öppna upp för dialog med andra biografer, ställa frågor till varandra och där man kan prata med kollegor på samma nivå. Många efterfrågar en gemenskap med andra biografer som kan hjälpa en framåt i sin verksamhet. Möjligheter till nätverkandet biografer sinsemellan efterfrågas av många.

På frågan vilken typ av information som efterfrågas i en kunskapsbank märks många behov. Många efterfrågar tydlig baskunskap i form av ”om du ska driva en biograf behöver du svar på de här frågorna” eller ”det här ska du göra före, under och efter en visning”. Såsom vissa påpekat: ibland vet man inte vad det man söker efter heter och ibland vet man inte vad som finns eller vad man behöver veta. Då finns det ett värde att kunna läsa igenom samlad information för att bilda sig en uppfattning om en helhet. En aspekt som lyfts är att man förlorar konkurrenskraft om man har kunskapsluckor, eftersom man inte vet vad man kan erbjuda sina kunder. Många vittnar om att biografbranschen är en bransch som omges av många regler och krav på rapportering och att det är svårt att få information om allt man är ålagd att göra. Därför frågar flera efter närmare information om regelverken kring att visa film såsom hur man rapporterar till Filmägarens Kontrollbyrå. Hur man hanterar rättighetsfrågor och hur man rapporterar till Filmägarnas Kontrollbyrå är bara två av dessa aspekter. Även information om driftsfrågor och föreningsskötsel nämns.
Många aktörer efterfrågar också en kalenderfunktion med viktiga datum för branschen. Detta kan avse datum för viktiga bidragsansökningar, datum för branschevent eller andra filmrelaterade evenemang av betydelse. Flera aktörer har vittnat om att det idag är lätt att missa viktiga datum, om man inte har rätt kontaktnät eller är med i rätt maillistor.

Se nedan sammanställning av behov utifrån citat från de intervjuade aktörerna.

Baskunskaper i biografverksamhet

- En flik för den som är ny – vad gör man före, under och efter visning.
- Viktiga checklistor för biografer: ”Här är något ni måste göra varje år”.
- Ordlista
- Regelverken kring att köra film. ”Om du ska driva en bio behöver du ha svar på de här frågorna”.
- Länksamling (distributörer, bioguiden, Statens Medieråd, andra sidor mm)

Driftsfrågor

- Den verksamhetsmässiga delen av att driva biograf.
- Driftsfrågor och ekonomifrågor (excelmallar, budgetar) Hur ska jag få snurr ekonomiskt på biografen?
- Hur man fungerar som arbetsgivare.
- Metodikkunskap: Hur använder man tiden effektivt? Hur lägger man tiden på rätt saker?
- Regler och rättigheter.
- Stöd beträffande hur man redovisar.
- Statistik. Hur går filmerna?
- Frågor om STIM.
- Hur rapporterar man till Filmägarnas Kontrollbyrå och vad förväntar de sig av en?
- Information om kassasystem.
- Pris och budgetfrågor: Hjälp med budgetfrågor. Vad kan man ta betalt? För en biobiljett eller för popcorn.
- Vad finns det för grossister för kioskvaror?
- Hur arbetar man med skolbio?
- Tips på utbildningar för hur man arbetar pedagogiskt med film för barn
- Ett ställe där man kan läsa branschnyheter.
- Om det kommer nya riktlinjer och sådana saker så kan man ju samla allting där, istället för att man ska googla och så vet man inte den säkraste källan.

Finansieringskällor

- Samlad information om hur man söker stöd, vad man kan söka och var man kan söka.
- Finansieringskällor. Både nationella och internationella. (Stöd från SFI liksom stöd från EU.)
- Hur man söker bidrag, till exempel på SFI. Den dag vi måste söka för projektorbyte till exempel, vilken väg man ska ta?
- Hur hittar man och kontaktar sponsorer?

Kalenderfunktion

- Kalenderfunktion: Kalenderfunktion så man inte missar datum för ansökningstider. / Att lägga in allt här, från att ”nu är det Film Summit” till ”nu är det den här filmfestivalen”.
- Påminnelse om viktiga datum för bidragsansökningar etc.
- Information om branschdagar. Många vet inte om branschdagar som arrangeras. Om man t.ex. faller ur Stockholm Film Summit maillista missar man viktiga event.

Lathundar och guider

- Lathundar till biljettsystem etc., eftersom nästan alla använder samma system. / Lathundar, dels för maskinister och olika kassasystem.
- Videoguider: steg för steg-guider.

Marknadsföring / Konceptualisering av filmer / Publikarbete

Många aktörer vittnar om svårigheten att nå ut till sin publik och att man har tappat besökare, i synnerhet efter pandemin. Man har kommit till insikten att det i många fall inte räcker att erbjuda en film för att få besökare till biografen utan det är avgörande hur filmen paketeras, kontextualiseras och presenteras för besökarna. Att få tips på kringarrangemang och konceptualiseringar, tips på hur man når ut till sin publik och även lockar besökare som inte tillhör ens naturliga kundkrets samt hur man lockar en yngre publik till sin biograf är återkommande. Man efterfrågar inspiration från andra biografer – vad har fungerat hos dem?

Filmsättning och marknadsföring

- Hur ska man tänka kring filmsättning?
- Man skulle vilja ha en riktig pool av marknadsföringsmaterial för det är en djungel i allt som skickas ut till höger och vänster.
- Idéer kring marknadsföring
- Hur ska man tänka när man skriver på sociala medier? Hur arbetar man med algoritmer? / Vad får man lägga ut, vad får man inte lägga ut?
- Hur skapar man snygga inlägg?
- Information om hur man kan arbeta med hemsida.

Publikfrågor

- Ett forum där man delar med sig mer kring publikutveckling, marknadsföring. ”Vad funkar för er?” ”Vilken publik har fungerat för er för den *här* filmen?” ”Hur har ni tänkt?”
- Få inspiration kring vad man kan göra för att få mer publik / en yngre publik.
- Tips på kringarrangemang.
- Idéer som ska vara möjliga att genomföra även utan stora resurser.
- Tips på samarbeten med andra föreningar / Tips på vilka organisationer och föreningar man kan kontakta lokalt
- Idéer på paketpris för turister. Hur kan man göra det?

- Hitta koncept och kontextualiseringar som man kan ta rakt av, kanske med photoshopfiler, In Design-filer etc. men som man kan justera om efter sina behov.
- Programinnehåll. Tips, inspiration på konkreta programpunkter, projekt och satsningar.
- Hur gör man om man vill ha andra typer av arrangemang på biografscenen? Det är svårt när man inte kan branschen. Hur löser man det om man vill erbjuda mat?

Hur går man till väga om man vill visa äldre film?

- Information om äldre film: Hur går man till väga för att visa klassiker?
- Information och vägledning om hur man får tag på gamla eller udda filmer. Ibland ser man någon annan biograf som gör något och så tänker man ”hur fick ni tag på *den* filmen?”.

Inspiration och tips:

- Dela med sig av inspiration från egen verksamhet
- De goda exemplen. Vad har gått bra och *varför* gick det bra? Kommuner är ofta så rädda att göra fel men om de har ett exempel från andra kommuner då är de inte rädda. Då säger de ja ganska snabbt.
- Fånga de små idéerna.
- Tips på hur man får fler volontärer.

Kontaktregister

Att komma i kontakt med andra biografer, att nätverka och känna sig mindre ensam i sin verksamhet är något närmast alla intervjuade aktörer efterfrågar. Man vill inte endast tala med de biografer som är anslutna till samma nätverk utan man vill kunna höra av sig till biografer i olika geografiska regioner eller som har genomfört samma renoveringar som en själv eller som har samma driftsform och liknande förutsättningar som den egna biografen. En aktör nämner önskan att kunna höra av sig till biografer i hela landet och göra synkroniserade event (i stil med visning av samma film vid samma klockslag). Dels vill man kunna fråga varandra direkt på plattformen och skapa trådar i forum men man vill också ha möjlighet att kunna höra av sig direkt till enskilda biografer, åka på studiebesök och nätverka på egen hand.

En annan viktig aspekt som lyfts är att få kontaktuppgifter till tekniskt kunniga. Några aktörer vittnar om svårigheten att få teknisk support, att man inte vet vart man ska vända sig, i synnerhet om det inträffar ett problem utanför kontorstid. Flera aktörer efterfrågar ett register med tekniskt kunniga som skulle kunna tänka sig att ställa upp med frivillig hjälp – som man kan ringa när krisen inträffat. En idé har också varit att ha ett register med maskinister som kan tänka sig att arbeta.

- Kontaktuppgifter – skulle vara ”lockvaran i butiken”. Kontaktuppgifter till bolag, Filminstitutet, regionala aktörer, teknikföretag mm samt kontaktuppgifter till

frivilliga: Man har få att ringa ifall något krisar men det finns många därute som har adekvat kunskap de hade kunnat tänka sig att dela med sig av.
- Att komma i kontakt med, och åka på studiebesök till, biografer som redan gjort renoveringar som man själv vill göra.
- Kontaktregister till teknisk support: frivilliga som är villiga att kontaktas om man har frågor. Den mänskliga kontakten är viktig. / Kontaktnät med frivilliga med rätt kunskap som skulle kunna ställa upp om man är ny i branschen och inte har någon att fråga.
- Ett register med maskinister som kan tänka sig att arbeta.
- Telefonnummer till olika ställen samt journummer.
- Servicetekniker för projektorer, som man kan ta in offerter ifrån.

Teknisk information / teknisk support
- En teknisk del om projektorer, felsökning, filformatsfrågor etc.
- Information om ny teknik.
- Man kanske ska ha olika flikar för Barco och Christie, så man kan gå in på den projektor man har och hitta servicepersoner.

Förteckning av biografer
- En flik för biobesökare som kan gå in på orter i Sverige och få en presentation av alla biografer.
- Förteckning av alla biografer i Sverige. Biograferna kan själva gå in och redigera informationen om sig själv. Bilder och historia. Om man är biografintresserad turist ska det vara lätt att hitta den lokala biografen.

Information från och kontakt till distributörer
En stor andel av de intervjuade efterfrågar uppdaterade kontaktuppgifter till distributörer samt förtydliganden kring hur man bäst ska arbeta gentemot varandra. Flertalet upplever att det är oklart var man får tag på marknadsföringsmaterial från flera distributionsbolag och flera lyfter invändningar mot hur bioguiden.se fungerar. Dessa oklarheter innebär ett tidsödande merarbete. Flertalet upplever också en oklarhet kring hur distributörer arbetar och önskar en närmre förståelse kring frågor såsom hur det fungerar med garantihyror och hur långa visningsfönstren filmbolagen planerar innan filmer kommer på streaming.

- Distributörerna skulle ha en flik som de själva hela tiden skulle ansvara för att uppdatera: vem är det man ska mejla, vem är det man ska ringa, vilka tider och så vidare.
- Egen flik för distributörer med kontaktuppgifter för bokning, KDM, förslag på vilka man kan samarbeta med för sina visningar, hur sätter de filmhyror och garantihyror, hur vill de att vi ska interagera med dem?
- Hur man beställer film från olika distributörer samt kontaktuppgifter till dem.
  Vad förväntar sig distributörerna av biografen?

- Uppdaterade kontaktuppgifter till rätt personer. Stor personalomsättning gör det svårt att veta vem man ska höra av sig till.
- Marknadsföringsmaterial från filmbolagen. Det borde ju ligga i deras intresse att det finns lättillgängligt, för då kommer vi ju använda det.
- Information från distributörer: Alla har egna system, någon har Dropbox, någon har att man ska klicka sig in med lösenord och hämta från olika håll.
- Information om när vi får släppa biljetterna till våra kunder. Hur vet man det?
- Vad gäller när man har kontakt med enskild producent/filmskapare?

8. Hur kan sidan användas som verktyg för att stärka biografens roll?

Det finns flera sätt som de intervjuade aktörerna anser att en *Interaktiv Kunskaps- och Idébank* skulle kunna bidra till att stärka biografens roll. En av dessa aspekter är *kunskapsutjämning*: Att det finns en plattform som garanterar att alla aktörer som använder den har tillgång till samma information, oavsett om man är ansluten till en visningsorganisation eller ej och oavsett om man är del av en filmregion som arbetar aktivt med visning av film eller ej. Som en aktör påpekar: I och med att det finns mycket statliga pengar är det viktigt att alla har lika stor tillgång till dessa.

En annan viktig aspekt som många påpekar är att en interaktiv kunskaps- och idébank skulle innebära att aktörer ges möjlighet att komma samman; att man inte behöver känna sig ensam i sin verksamhet samt att man kan få råd och stöd från varandra, att ens verksamhet sätts in i ett större sammanhang och att man därmed inser att man faktiskt gör något viktigt för samhället. Att själv förstå hur viktig ens verksamhet är och också få *andra* att förstå det, nämns ofta: Att få tips på hur man beskriver sin verksamhet för kommunen, hur man bäst formulerar sig för att poängtera vikten av ens verksamhet och hur mycket mervärden som en kommun får av att man bedriver sin verksamhet: att de pengar en kommun investerar återbetalar sig genom det mervärde en biograf kan generera för orten. En aktör upplever ett förminskande av att bedriva biografverksamhet – att det inte anses så viktig från kommunens sida. En annan aktör upplever att politikerna på orten inte förstår hur ”knixigt” det kan vara att visa film och åter en annan betonar att tjänstemännen i den ort man verkar kan ha ett större eller mindre intresse för film, vilket påverkar hur kommunen väljer att stödja biografverksamheten på orten.

Vissa aktörer föreslår att det på IKIB ska finnas argumentsamlingar för vikten av att visa rörlig bild, för hur man argumenterar för sin sak och för hur man beskriver sin verksamhet. Man föreslår dokumentsamling och inspirationsstorys från lyckade samarbeten samt lyckade exempel på hur avtal kan formuleras med kommunen. Ett par aktörer nämner att de gärna delar med sig av den erfarenhet som kommer av att ständigt beskriva sin verksamhet och att hitta argument för densamma. Det har även föreslagits att man ska kunna ha teams-möten som initieras på plattformen, under vilka man kan diskutera frågor såsom hur biografen kan stärka sin roll på orten.

Utöver att vara en plattform för biografer att reflektera kring sin verksamhet, hitta sätt att argumentera för den samt uppnå fruktbara samarbeten med kommunen, uppger ett par aktörer att plattformen även kan användas som en plats dit man kan hänvisa kommuner som vill starta upp biografverksamhet på sin ort. På plattformen kan de få idéer för hur man kan starta upp verksamhet / skapa samarbeten. Som en aktör påpekar: om en kunskaps- och idébank kan få folk att bli ännu bättre på att driva biograf så har man redan stärkt biografens roll.

Se citat ur intervjuer nedan, på temat IKIB som verktyg för att stärka biografens roll.

- Demokratiaspekten är väl nästan grundbulten i det hela. Att det blir en transparens i vad man har för rättigheter och möjligheter. I och med att det finns mycket statliga pengar att söka är det viktigt att alla har lika tillgång till det.
- Jag som var ny i branschen upplevde en kontextlöshet. Att förstå biokultur är ju jätteviktigt.
- Det känns viktigt att man påminns om att det är viktigt med gemenskap eftersom många är ganska ensamma i yrket.
- Det är så värdefullt att komma samman. Jättebra att höra hur andra gör. När man lyfter blicken och ser att man är en del av ett större sammanhang och att man faktiskt gör något viktigt för samhället.
- Det är alltid en fördel om man känner till varandra. Annars är man sin egen lilla ö. Vi liknar inte någon annan biograf här i länet.
- Man slås sällan av insikten av hur viktig man faktiskt är och det kan faktiskt vara något som man kan lyfta upp på en plattform: stärka känslan av hur viktiga vi är!
- Den här aspekten tror jag är viktigast. Att man inte ska känna sig så ensam. Det är viktigt för oss också, även om vi har en stor verksamhet. Vi kan dela med oss erfarenheter som kommer av att ständigt beskriva sin verksamhet, att hitta argument för sin verksamhet. Det är ju jätteviktigt för oss.
- Jag tror emellanåt att man inte ser uppifrån vad vi gör på biograferna.
- Man skulle kunna ha inspirationsstorys om hur det löst sig på sin ort, vilket avtal man har med kommunen. Man skulle kunna länka till teamsforum där man kan träffas över teams och diskutera.
- Att man kan få tips på hur man pratar med kommun och region. Alla tips på vad andra gör eller vad de testat är superbra. Man behöver inspiration för att komma vidare. Man sliter ju alltid regelbundet med hur man ska rapportera sin verksamhet till kommunen och så vidare.
- Dialog är så viktigt, det är något man måste dela med sig av. Det fungerar så olika på olika platser och här fungerar det så bra. Alla måste vara intresserade av att tala om den öppna och levande mötesplatsen. Så tips på angreppssätt hur man pratar med kommunen, oavsett partifärg, prata om hållbara mötesplatser eller kulturhus.
- Jag vill få kommunen att förstå att biografen är så viktigt för infrastrukturen. Att samla argument för varför biografen är viktig på orten.

- Jätteviktigt att ha bra kommunikation med kommunen, veta hur man ska framställa sig, hur man kan presentera information om sin biograf (siffror, kalkyler etc)
- Det är kanske det man behöver stärkas i. För man kan känna att när man gått till kommunen och frågat någonting och det blir ett nej – andra kommuner har säkert haft samma problem och hur har de gått vidare? Vad har de lagt fram? Kanske behöver man få lite draghjälp från andra ställen. Det finns ju kommuner som stöttar sina biografer på ett helt annat sätt än vad man gör nere hos oss. Det skulle vara jättebra att bli delgiven lite hur andra arbetar mot sin kommun. Jag tror inte att flera av politikerna förstår hur knixigt det är att visa film.
- Det låter jättebra. Just ur den aspekten kan man dela så mycket erfarenhet.
- Det är viktigt att dela med sig av kunskap och stötta varandra. Man är ju så i handen på vissa tjänstemän och att politiker inte förstår hur viktigt det är med bio. Man vill spara men man förstår inte vad det innebär. Våra visningar som vi gör för att nå ungdomar i samarbete med Svenska Kyrkan är ju en del av ett förebyggande ungdomsarbete.
- Det tror jag absolut kan vara en viktig film- och kulturpolitisk markering och det borde ju vara en superviktig uppgift för Riksföreningen Biograferna, för där är ju alla organisationer representerade. Det är ju något vi slåss mot hela tiden: förminskandet av att bedriva biografverksamhet, att det inte är så viktigt, att det är något man kan göra med vänsterhanden.
- Jag tror inte alla kommuner förstår vilket mervärde det kan bli med en biograf. Branschen kan hänvisa till den här sidan för hur man startar upp en biograf.
- Plattformen kan även vara användbar för kommuner som kanske har vilande verksamhet eller vill utveckla någon verksamhet: här kan de få inspiration, läsa om hur det fungerar samt få tips från andra som redan gjort det.

9. Hur ska IKIB utformas?

”Jag gillar tanken på att plattformen kan vara olika från person till person, beroende på vad man behöver.”

Som vi konstaterat ovan ställs specifika krav på hur man får till sig information när man driver biograf vid sidan av ett annat arbete, ofta på ideell basis. Flera aktörer önskar ett sätt att ta till sig information som kan ske när man själv upplever sig ha tiden: att kunna styra sin egen kunskapsresa själv och få information när man själv efterfrågar den. Att ha all information på samma sida, pedagogiskt strukturerad utifrån behov är därför efterfrågat.

De mindre och medelstora biograferna i Sverige drivs i många olika former; allt ifrån privata aktörer till kommunala ägare och därutöver en stor andel ideellt engagerade. Detta är med andra ord en bransch där många inte har någon nämnvärd erfarenhet av att driva biograf medan andra däremot har mycket stor erfarenhet. En utmaning med en samlande plattform är därför att den ska tilltala samtliga aktörer, oavsett tidigare kunskapsnivå. En viktig

funktion med en samlande plattform blir att kunna navigera på sidan utifrån sina behov. Närmast alla aktörer betonar att det är mycket viktigt att plattformen håller en grundläggande nivå, med möjlighet till fördjupning. Ord som återkommer är ”lätt/enkelt”, ”lättöverskådligt”, ”användarvänligt” och ”låga trösklar. Utmaningen blir att få en sida som blir fyllig utan att kännas överväldigande.

Här nedan är citat ur intervjuer som berör vad som anses viktigt beträffande den allmänna utformningen av plattformen:

- Inte flashigt. Bättre att det ser likadant ut över tid.
- Att man kan navigera utifrån sina behov.
- Just att kunna klicka runt och förstå helheten. Hamnar man i om man ska starta eller driva en biograf så står man där med tio frågor man behöver svar på men sen kanske det är hundra frågor till som man inte visste att man behövde svar på.
- Viktigt att det är en grundläggande nivå.
- Det ska vara enkelt men samtidigt att man kan *fördjupa* sig tillräckligt mycket. Att det inte bara blir ett platt verktyg.
- Låga trösklar, både att använda och som *användare*. Man ska inte känna sig dum. Det ska inte vara krystat att ställa frågor.
- Viktigt att den är användarvänlig. / Lättåtkomligt, lättförståeligt, annars skriver man in frågan på Google istället.
- Viktigt att det inte känns överväldigande.
- Viktigt med en bra sökfunktion.
- Lätthanterligt via webb, telefon och padda.
- Att kunskapsbanken inte ligger jättekrångligt sluten bakom en superavancerad inloggning. Relativt enkel att komma åt, att det är enkelt att skriva och publicera
- Det ska vara lätt att få användarnamn och lösenord.

9.1 Övergripande struktur

Beträffande plattformens struktur anser närmast samtliga intervjuade aktörer att plattformen ska innehålla följande komponenter: En huvudsida med en utförlig kunskapsbas som man kan nå utan att logga in, samt en portal som är låst bakom en registrering, med en forumdel, där aktörer kan interagera med varandra. Där finns också en inspirationsdel, där man kan dela bilder och dylikt från sin verksamhet.

Samtliga som har tillfrågats är positiva till en kunskapsdel med en Wikipedia-liknande struktur, där aktörerna själva är med och påverkar innehållet. De som vill och besitter rätt kunskap kan hjälpa till att uppdatera kunskapsdelen med relevant information. I en kunskapsdel, som inspireras av Wikipedia, delas informationen in i tydliga kategorier och mellan de olika artiklarna finns möjlighet att följa hyperlänkar för att fylla i sina kunskapsluckor. En sådan struktur innebär att användare kan styra sin egen kunskapsresa,

och fördjupa den genom att följa länkar till innehåll man vill lära sig mer om. På så sätt blir en text tillgänglig både för de som redan kan mycket och de som kan lite.

Det som efterfrågas är en lättanvänd, överskådlig grundstruktur som är enkel att använda. Kunskapen ska organiseras i tydliga kategorier.

Se nedan citat från intervjuer beträffande plattformens övergripande struktur:

- Det handlar om att bygga en bra grundstruktur som är enkel.
- Som ett Wikipedia. / Som ett Wikipedia där man kan ändra och lägga till
- Vore inte dumt med en Wikipedia-struktur för kunskapsdelen.
- Ett ”Biowiki”, hur Wikipedia är utformat, är lättaste sättet att strukturera upp information. Kunskapen kontextualiseras.
- Flikar eller klickbara ikoner på olika ämnen.
- Kunskapen ska vara uppdelad i kategorier.
- Det ska vara lätt att hitta information med bra sökfält och nyckelord man kan söka efter.

9.2 Forumdel och inspirationsdel

De forum som aktörer i branschen i dagsläget använder är närmast uteslutande Facebookforum, vilket vi har sett ovan att många uttrycker reservationer för. Många har uttryckt viljan att IKIB ska innehålla en forumdel för direktkontakt biografer emellan. Den forumdel som efterfrågas i den *Interaktiva Kunskaps-och Idébanken* är menad att ersätta dessa Facebookforum. Man vill kunna ställa frågor för att få synpunkter ifrån andra, kunna ha kommunikationer med relevanta personer i sammanhängande trådar. Andra idéer som lyfts är att komplettera skriftliga forum med inbjudan till videomötesforum på bestämda ämnen, eller att bjuda in till fysiska träffar.

Under inspirationsdelen föreslås att man kan lägga upp bilder från sin biograf, om man har ordnat ett speciellt arrangemang, gjort specialdekorationer eller på annat sätt vill visa vad man gör på biografen.

Se nedan citat från intervjuer beträffande tankar kring en forums- och inspirationsdel.

Forum

- Forumdel. Man vill ha synpunkter från andra. Istället för att ha mailkontakt med enskilda vill man kunna ha en kommunikation i en tråd.
- Diskussionsforum: ”Vilka filmer ska vi satsa på?” ”Hur gör ni på sommaren?”
- Största fördelen för oss är ett forum, så man kan prata med andra (…) det är *jätte*lärorikt.
- Forumdel där man bl.a. kan efterfråga maskinister.

- Forumdelen blir i sig en kunskapsbas över tid. Problem som uppstår igen som man kan söka upp svar i ett forum.
- Det vore givande att man vissa dagar har öppna Teamsforum där man diskuterar på givna ämnen. Att man vet att ”det är alltid första onsdagen i månaden”

Inspiration

- Idébank med inspiration och förslag på kringarrangemang.
- Inspirationsdelen tror jag är jättebra. Det finns så många lyckade exempel därute som aldrig når vidare. Att man lätt kan lägga upp bilder, om någon gjort något speciellt på sin biograf.
- Inspirationsdel kan vara att man inspirerar varandra kring vad man gör på biografen, kanske lägga upp bilder från biografen, hur det ser ut i kiosken eller om man varit på Film Summit.

9.3 Deltagarstyrt med aktiv moderator för en levande plattform

Redan i arbetsnamnet till denna förstudie ingår tanken om interaktivitet: interaktiviteten som genomsyrar det kunskapsutbyte som bygger upp kunskapsdelen, interaktiviteten i forumdelen och inspirationsdelen. Som en aktör betonar: ”Det är viktigt att känna att detta är ägt av alla. Det är vi duktiga på i det här landet att när vi tillskriver något någon annan ser vi det som ett verktyg man kan använda ibland, man lägger över ansvaret på någon annan person eller organisation som ska sköta det, men jag tror att det viktiga är att känna från början att det här är ägt av användaren.” För att få till upplevelsen av att det ägs av alla blir den *interaktiva* aspekten viktig. Användarna ska själva vara med och styra vilken information de behöver, lyfta de ämnen de tycker är viktigt att diskutera i forum samt kunna inspirera varandra utifrån det som går bra på deras biograf. Närmast samtliga aktörer nämner dock att för att användarinteraktiviteten ska fungera krävs att plattformen har en moderator. Moderatorns roll blir att faktagranska kunskapsdelen, skicka ut påminnelsemejl, uppdatera med branschnyheter och viktiga datum, samt finnas tillgänglig på forum. En moderator kan övervaka behov som dyker upp i forumdelen och komplettera kunskapsbasen med detta. En moderator kan vidare föreslå diskussionsfrågor, bjuda in till möten/videomöten på givna ämnen eller bidra med andra mervärden för att hålla plattformen levande. Sådana mervärden ska bidra till att sidan hålls intressant och blir ett ”roligt” verktyg, något man vill använda och dit man vill gå in för att titta, gärna dagligen, om det hänt något nytt i Biograf-Sverige.

Till moderator önskas en opartisk person och vissa föreslår att moderatorn kan understödjas av en grupp frivilliga medlemmar som hjälper till med att bistå, faktagranska och uppdatera plattformen.

Avsaknaden av moderator har lyfts som en tänkbar risk beträffande sidans långsiktiga relevans och användbarhet, se mer under rubrik 12.

Se nedan citat från intervjuer beträffande hur man uppnår en levande plattform.

- Det är viktigt att känna att detta är ägt av alla. Det är vi duktiga på i det här landet att när vi tillskriver något någon annan ser vi det som ett verktyg man kan använda ibland, man lägger över ansvaret på någon annan person eller organisation som ska sköta det, men jag tror att det viktiga är att känna från början att det här är ägt av användaren.
- När det gäller forum handlar det mycket om aktivitet. Just Wiki-tanken är ju att det är deltagarstyrt, att alla kan vara med och fylla på och att det finns en granskningsfunktion. Jag tänker att det också hjälper till att hålla forumet levande. Att det kan vara deltagarstyrt och att man kan hjälpas åt att moderera. Att det är levande och att det finns en ”community tanke”.
- Det bästa vore om någon administrerade strukturen men att sidan lever av sig själv.
- En redaktör som ser till att det hela tiden hålls aktuellt. Som kanske skickar ut ett påminnelsemejl med branschnyheter, modererar där det behövs och faktagranskar och strukturerar.
- Man kan tänka sig att några pålitliga medlemmar får vara moderatorer. Utöver en insats från en moderator kan man ha några som är med och modererar utan kostnad.
- Så länge vi inte behöver vara drivande utan att den som driver sidan kontaktar oss.
- Moderatorn får gärna slänga ut frågor. Det gör att man kan ta hjälp av varandra och hjälpa varandra.
- Bra att man lägger in rutinmässiga möten där man har möjlighet att diskutera något ämne eller träffa sina kollegor.
- Utskick med påminnelsemejl en gång i veckan för att påminna om sidan och hålla den levande.
- Man ska vilja gå in och kolla vad som händer ”Vad har hänt i Bio-Sverige nu i veckan?”
- Man måste göra den intressant, få den att kännas relevant så att folk lägger upp
- Det vore bra om det fanns personer knutna till kunskapsbasen som man kan prata med. För om det är något jag märkt så är det att folk saknar möjligheten att lyfta en telefonlur och ringa och prata.

9.4 Sammanfattning – en möjlig struktur

IKIB består av två delar:

1. En öppen del som är tillgänglig för alla, där all den kunskap man behöver för att driva biograf finns. Kunskapen är organiserad i en struktur som liknar Wikipedia, med artiklar i olika kategorier som länkar vidare till andra relevanta artiklar via hyperlänkar. Kategorier i kunskapsdelen innefattar bland annat En biografens ABC (detta behöver du veta för att driva biograf), Regelverk och rättigheter för att driva biograf (vilka regler måste man följa, vem måste man rapportera till, hur arbetar Filmägarnas Kontrollbyrå? etc.) Publikfrågor (hur arbetar man med sin publik, hur får man fler besökare till sin biograf etc.) Marknadsföringsfrågor (tips och idéer på

marknadsföring, hur når man ut till sin presumtiva publik, hur optimerar man sina annonser på sociala medier, idéer kring hur man samarbetar med externa aktörer kring visningar etc.) Tekniska frågor (lathundar kring projektorer, kassaapparater, teknisk förberedelse av filmvisning etc.) Driftsfrågor (föreningsjuridik, hur fungerar man som arbetsgivare, frågor kring ekonomi, tidsoptimering i verksamheten etc.) Bidragsfrågor (Tips beträffande vilka bidrag som finns att söka. Länkar till relevanta sidor etc.) Argumentsamling för stärkande av biografens roll (hur man kan inleda samarbeten med kommunen, argumentsamling för vikten av rörlig bild och levande biografer i samhället, goda exempel etc.) Information om Sveriges biografer (biograferna kan själva uppdatera dess information, med ev. historia om biografen, bilder, kontaktuppgifter, länk till hemsida och sociala medier). På huvudsidan kan man läsa branschnyheter.

2. En forum- och inspirationsdel bakom en enkel inloggning med ett forum där aktörer kan nätverka med varandra, ta hjälp av varandra och diskutera frågor med varandra. Samt en inspirationsdel där man kan dela bilder med varandra från sin verksamhet eller från branschevent, där man kan skriva kommentarer till varandra. Här finns mer information som man eventuellt inte vill dela öppet under kunskapsdelen, utökade kontaktuppgifter, utökad information från distributörer etc.

IKIB administreras av en moderator som levandegör plattformen genom att uppdatera information, faktagranska, skicka påminnelse-mejl och uppdatera med branschnyheter. Moderatorn bjuder även in till möten, föreslår diskussionsforum etc. Moderatorn backas upp av ett råd med frivilliga och insatta biografmedlemmar som på frivillig basis hjälper till att uppdatera plattformen. Medlemmarna i rådet cirkulerar med jämna mellanrum.

10. Faktorer som hade gjort IKIB till ett användbart verktyg

De faktorer som skulle göra IKIB till ett aktivt verktyg är enligt de tillfrågade att man upplever att man har något gemensamt och om man uppnår en delningsvänlig atmosfär på plattformen: den som har ett intresse av plattformen har även ett intresse att dela med sig till andra. Användarna ska vara engagerade och man ska veta att alla är här, det vill säga att IKIB är den plattform man vänder sig till för biografrelaterade frågor och nätverkande. Det ska inte vara ett bland andra verktyg utan plattformen ska utgöra den samlade kontaktytan biografer emellan samt den samlande punkten för biografrelaterade spörsmål.

Det är därför viktigt att lyckas etablera en gedigen sida, som har en långsiktighet och en framtidssäkring, som utgör en auktoritet när det avser biografrelaterad kunskap, där materialet är tillförlitligt och dit alla i branschen vänder sig.

Se nedan citat från de tillfrågade beträffande vad som skulle göra IKIB till ett användbart verktyg samt vad som hade gjort en till en aktiv användare.

- Delningsvänlig atmosfär.
- Att det är en solidarisk miljö, då tycker man det är roligt att dela med sig.
- Att det är engagerade medlemmar.
- Att man tycker det är roligt att gå in där. Att det blir en bra stämning i det man läser och om man möter något interaktivt.
- Om en sådan sida är ”rolig” så är det ett sådant ställe man gärna går in på när man har lite tid över.
- Alla ska vara där: man vill ju vara där andra är. / Helt avgörande att alla befinner sig där.
- Det är viktigt att det finns en långsiktighet i det och en tyngd bakom det. / Att det blir en långsiktighet är otroligt viktigt. Annars finns det ingen anledning för oss att lägga tid på det.
- Demokratiaspekten är ju jättestark, att vara en del av detta.
- Känslan av att tillhöra andra skulle vara en anledning för oss att engagera oss.
- Roligt om alla mindre biografaktörer hade ett större nätverk ihop. Att känna att vi har något gemensamt.
- Att man känner att det fungerar, att man får utbyte av andra. Då blir man ju mer peppad till att dela med sig också. Och att det känns seriöst.
- Om det hade varit lätt att nå andra biografer där.

10.1. Vad skulle man bidra med?

Det finns en stark vilja att dela med sig av kunskap och erfarenheter samt en stark vilja att på andra sätt hjälpa varandra, bland annat genom att vara aktiv på forum genom att ställa och svara på frågor. Samtliga tillfrågade har ansett att IKIB har potential att utgöra ett värdefullt verktyg och närmast samtliga har nämnt att de på olika sätt vill bidra till sidan.

Se nedan citat från de tillfrågade beträffande vad de hade varit villiga att bidra.

- Jag skulle bidra med att vara en engagerad medlem
- Lagt upp bilder och skrivit om saker vi gjort som fungerat. Som när vi hade frukostbio och dukade upp med bord i salongen till *Stormskärs Maja*.
- Jag skulle kunna tänka mig att skriva ihop något om Filmfestival på Dal utifrån ett biografperspektiv: varför vi gör det, hur vi gör det och vad det fått för synergieffekter.
- Vårt kultklassikerkoncept. Där har vi mycket erfarenhet att dela med oss av, hur vi har byggt det som en färdig pusselbit av vår verksamhet. Då tänker jag att det finns andra som har byggt upp liknande småskaliga motsvariga experiment i andra genrer eller filmer som vi skulle kunna testa hos oss.
- Aktiviteter/samarbeten som man provat och som funkat eller inte funkat.
- Hur man samverkar med andra – hur man hittar möjligheter med föreningar, kommun och region
- Jag hade försökt underhålla och kolla igenom, för jag tycker det är kul.

- Information om datamässig kunskap. Sådant kan också vara viktigt för folk att förstå, publikens konsumtionsmönster. Köper de på plats eller digitalt?
- Jag hade känt mig manad för att lägga in information om det som jag är bra på. Till exempel att söka bidrag är lätt för mig och det vet jag är svårt för andra.
- Vår driftsform är rätt unik. Den hade kanske kunnat passa hos någon annan. Vad måste man göra för att få till det?
- Idéer kring hur man söker spons och stöd från kommunen.
- Teknisk kunskap
- Jag hade kunnat bidra med teknisk hjälp. Jag kan lika gärna svara på en sida som att folk ringer till kontoret.
- Hur man arbetar med ungdomar och festivaler.
- Ställa frågor om saker man funderar över. / Att ställa ”dumma frågor”
- Hade svarat på andras frågor.
- Bidragit med inlägg i forumsflik.
- Jag skulle kunna vara en person som folk skulle kunna chatta med i början, några timmar här och där. Finnas som kontaktperson.
- Jag har drivit biograf i 30 år så där finns det ju lite bakgrund och även om det mesta är helt nya rön så har man ju ändå mycket i ryggraden.
- Bjudit in till kaffe om någon biografägare vill komma förbi.

11. Vem ska ha tillgång till och vem ska använda plattformen?

Som vi konstaterat ovan anser många tillfrågade att upplevelsen av en gemenskap på plattformen är viktig. Det är viktigt att det känns som att den är ägd av alla och att man öppnar upp för de engagerade som finns och tycker det är roligt att skriva.

Många av de tillfrågade har föreslagit idéer om en kunskapsdel som är öppen, som många ska kunna ta del av och som fungerar som ett Wikipedia för biografrelaterad kunskap, där man ska kunna hjälpa till att fylla på med information som en redaktör sedan ser över. Bakom en registrering finns sedan en forumdel och en inspirationsdel, där annan typ av information finns och möjlighet till nätverkande. Vill man vara en aktiv medlem, eller bidra med information till en kunskapsdel måste man registrera sig. De aktörer som i sin tur presenterats detta förslag på upplägg anser att det ”låter vettigt”.

Merparten aktörer nämner alltså öppenheten som mycket viktig – att det ska råda fri tillgång till mycket av det som står på sidan och att man ska kunna söka biografrelaterade frågor på sökmotorer och hamna på IKIB. Många tillfrågade har föreslagit att kommunalanställda ska ha möjlighet att ta del av information i kunskapsbanken ifall de söker samarbeten med befintliga aktörer eller vill starta upp biografverksamhet. Andra har föreslagit att aktörer som har möjlighet att visa rörlig bild ska ha tillgång till plattformen, andra har föreslagit att publiken ska ha tillgång och åter andra har föreslagit att personer som har intresse av att börja driva biograf eller vill engagera sig ska ha tillgång till plattformen. Att alla dessa aktörer kan ta del av plattformen garanteras genom att hålla den helt öppen.

Att ha en utökad sida med ett forum och en inspirationsdel bakom en inloggning är en lösning som verkar tilltala en majoritet av de tillfrågade. Att registrera sig på sidan fungerar som en garanti för att det endast är de med ett intresse av biografverksamhet som är aktiva medlemmar. Många har föreslagit att distributörer ska ha tillgång till plattformen; att de har en egen flik med information om sitt distributionsbolag där de har ett ansvar över att kontinuerligt uppdatera sina kontaktuppgifter samt information kring vart man vänder sig beträffande avsaknad av KDM. Många efterfrågar även att distributörerna ska uppdatera med marknadsföringsmaterial samt annan information/annat material som kan vara relevant i relationen med biografer. (Många uttrycker dock farhågan att plattformen ska fyllas med reklam för filmer om man släpper in distributörer.) Hur detta skulle fungera, samt hur accessen till den del av plattformen som är låst bakom en registrering ska se ut samt vilka som skulle ha tillgång till den är en fråga för senare skede i framarbetandet av IKIB.

Se nedan citat från intervjuer beträffande vilka som ska ges tillgång till IKIB.

- Inte lägga det bakom en inloggning. Så tillgängligt som möjligt. Om det är någon fråga man har så googlar man ju och det hade varit toppen om ett sökresultat till en sådan här sida då dök upp som första resultat.
- Närmast fri tillgång. Tillgänglighet är lika med att det är öppet.
- Bör ju fungera lite mer som en Facebookgrupp. Det finns en grupp som alla kan gå med i. Man ansluter sig till den på lika villkor. Sen kan alla gå in och kommentera men det är ingen som äger någonting.
- Det kan vara flikar för olika aktörer. Det kan vara en öppen sida för utomstående, kommuner, investerare, med inspiration och storys om biografer i Sverige generellt, det kan vara en flik för distributörer där de kan lägga upp kommande filmer och pressmaterial och en låst sida för biografägare.
- Viss information om att driva biograf är det viktigt att även gäster kan ta del av.
- Kommunanställda, men i så fall tillgång till kunskapsdel och inte forumdel. Om det är någon som vill inspireras för att starta en kommunal bio.
- Kommunaltjänstemän som går i tankar kring hur man skapar mer liv i bygden.
- Lägger man det öppet så är det ju inga problem. Det värsta som kan hända är att någon kommunal tjänsteman läser det och kanske drar igång något. Det kan bara skapa idéer.
- I Hofors har det funnits bio en gång men nu finns där ett byalag. Men om den föreningen skulle få tillgång till ett sådant här system kanske de skulle kunna se möjligheten att starta upp verksamhet.
- Kanske kommuner som skulle vilja starta upp filmverksamhet kan finna inspiration.
- Kommuner – men vissa saker vill man inte nödvändigtvis att de ska ta del av
- Nyttig information för den som driver eller den som *vill* driva biograf / ta över en biograf.
- Om det är någon som är intresserad av biograf och biografarbete kan det vara en fördel med att ha sidan öppen, så man enkelt kan få en överblick kring hur det

fungerar. Och sen kanske blir mer intresserad. Så att man kanske hör av sig till sin lokala biograf.

- Alla verksamheter som har möjlighet att visa film. Folk som är nyfikna hur det är att visa film, oavsett om det är inomhus/utomhus. En kunskapsbank med visningsteknik och rättigheter.
- Låst forum och öppen kunskapsdel så man kan få information utan att ansluta men vill man vara med i forumet är det jättebra att man legitimerar sig.
- De som vill har tillgång ska ha tillgång utifrån vilja och intresse. Öppen kunskapsdel och en del som kräver inlogg med diskussionsforum och kontaktuppgifter låter som ett bra upplägg.
- Det vore bra med inlogg. Men en öppen kunskapsdel och en del som är låst bakom ett inlogg. En öppen sida kan bland annat hjälpa studenter som behöver kunskap om biorelaterade frågor.
- Att man öppnar upp för de engagerade som finns och tycker det är kul att skriva. Att släppa in och låta den kunskapen komma till användning. Jag tror varken det är särskilt kul för distributörer, riksorganisationer eller biografer att sitta och svara på samma frågor om och om igen. Man kan göra något annat med den tiden.
- Det kan finnas värde i att ha någon form av kontroll eller ”privacy” på en sådan här plattform, det handlar ju ändå om kommersiella verksamheter och det kan finnas en rädsla ” vad kan hända om någon annan läser det här”. *Allt* vill man ju inte dela öppet på internet för vem som helst.
- Jag skulle gissa att ganska många biografer inom Riksföreningen Biograferna skulle vilja ha en öppen statistik och ett mer öppet förhållningssätt överhuvudtaget i branschen och då skulle det vara bra om det här också vore öppet.

12. Vad finns det för frågetecken kring användbarheten? Vad riskerar göra att IKIB inte används?

Det är viktigt att få alla att använda IKIB som sin primära källa för såväl kunskapsinhämtning som nätverkande och inspiration. Att inte alla använder verktyget är en risk som många nämner beträffande användbarheten av plattformen. Det som skulle riskera att folk inte använder sidan är bland annat om den är för svåranvändbar. Häri ligger aspekter som om plattformen är svår att använda, om den inte är smidig, är för plottrig eller krånglig.

En aktör betonar att en risk vore om informationen på plattformen blir *för* grundläggande för att fylla den aktörens behov. En viktig aspekt av sidan blir därför att den struktureras på ett sätt som innebär att olika aktörer kan använda den på olika sätt. Att information organiseras på ett sätt som blir attraktivt för aktörer med olika bakgrund och att plattformen kan användas på olika sätt utifrån sina olika behov.

Några aktörer betonar vikten av att uppstartsfasen sköts bra, att användarupplevelsen blir bra och att man får över aktörer från andra forum, såsom Facebook: att man direkt lyckas få

alla att vända sig till IKIB för biografrelaterade frågor eller nätverkande. Det är därför viktigt att etableringen av IKIB planeras väl och att den får tid på sig att utvecklas till ett fullvärdigt verktyg innan lansering.

Flertalet aktörer betonar risken att folk slutar använda plattformen och att sidan därmed skulle stagnera och riskera att dö ut. Om sidan inte uppdateras kommer användare återgå till de kanaler som man använde innan IKIB. Ett viktigt kriterium för en lyckad plattform anser i princip alla aktörer därför vara att det finns en moderator som håller intresset uppe, påminner om sidan, kontrollerar och strukturerar den information som läggs ut, svarar på frågor samt entusiasmerar aktörer till aktivt deltagande. Även om just det interaktiva inslaget och nätverkandet biografer emellan är något en majoritet ser som en av de viktigaste aspekterna av plattformen betonar också vissa aktörer att ansvaret för plattformen inte får ligga alldeles för tungt på den enskilda biografen.

Härnedan följer citat från intervjuer beträffande risker kring användbarheten:

Risk: om sidan är för svåranvänd.

- Är det tekniskt krångligt eller inte fungerar då faller det nog bort för många.
- Om det är svåranvänt, om man inte lär sig hitta.
- Om det är för krångligt. Om man försöker ett par gånger och sedan struntar i den.

Risk: att den inte blir bra från början och användare får dålig erfarenhet av den

- Om man får dålig erfarenhet av den.
- Det är viktigt att få framgång i det från början: alltifrån vad det ska innehålla och hur det ska skötas. Att användarupplevelsen blir bra.
- Vilken nivå man lägger sig på. En risk skulle vara att vi upplever att det skulle vara för ”basic” för oss. Det skulle vara en risk som skulle kunna göra att vi inte är så aktiva.

Risk: att alla inte använder den

- Om inte alla är där. / Det får inte bara vara samma tre personer som skriver hela tiden. / Att för få använder det
- Det gäller ju att få över de som är aktiva på Facebook till ett nytt forum så att risken inte blir att man fortsätter skriva på Facebook. Folk är ju ändå inne där.
- Det som är bra med Facebookflödena är att det varit en plattform där man ändå är inne. Så fort som det ligger i ett tredjeparts-verktyg någon annanstans så finns ju risken att man inte regelbundet går in, även om man får aviseringarna på mejl.

Risk: att plattformen inte hålls levande och informationen inte hålls uppdaterad

- Om det inte händer någonting på sidan.
- Om folk inte känner sig delaktiga.
- Det måste vara aktuella grejer, det måste rensas och skötas.
- Man måste kunna lita på den fakta som står på plattformen.
- Att det dör ut, att ingen är där.

- Att sidan stagnerar, att folk som ställer upp slutar göra det. / Att plattformen blir stagnant. Det som dödar sådana här plattformar är om inget händer. / Risken är om det inte uppdateras, att det stagnerar för att ingen ansluter sig.
- Att det blir en sida som inte uppdateras.
- Det är viktigt att informationen där är uppdaterad, annars går man nog tillbaka till sitt gamla sätt, att hänga på Facebook och mejla runt.
- Att tidsbristen gör att man inte prioriterar att använda sidan. Så någon form av morot behövs för att göra det, så att man verkligen gör det.

Risk: om det inte finns en moderator som efterhåller sidan och som upprätthåller intresse

- Våra erfarenheter när vi arbetat med nationella projekt som vi driftat är att projekten har löpt utifrån premissen att vi ska bygga upp dem och sedan ska de rulla av sig själv – det *gör* de inte.
- Om det inte finns en moderator som sköter det och det blir fel i den.
- Ska det vara bra ska det uppdateras, det ska finnas en redaktör, det ska vara aktivt.
- Om den inte efterhålls så tror jag att den kan bli negativ istället. Det är jätteviktigt att den håller vad den lovar.
- Man måste ha en morot för att fylla på, om man vill att sidan fylls på regelbundet.
- Om man har en liten klunga med folk som vet mer än andra så kommer det bli svårt att komma in som ny person och våga be om hjälp. Därför kan det vara bra att ha en neutral person som man kan ta kontakt med. Det räcker att de kan ringa och fråga ”hur gör jag för att söka det här på plattformen?” Som kan hjälpa till att guida.

Risk: Om ansvaret vilar för tungt på den enskilda biografen.

- Det händer så mycket på biografen att det är lätt att glömma bort att gå in på en plattform.
- Att det blir ytterligare en sak man ska hitta tid man inte har till.

13. Aspekter beträffande finansiering och huvudmannaskap av vikt för biograferna.

Återkommande tankar kring driften av IKIB är att sidan ska vara ägd av alla; att alla aktörer i branschen ska äga det tillsammans. Det som har framförts som viktigt är att detta ska vara en opartisk sida, som inte styrs av någon form av intressent. Inbyggd i arbetsnamnet IKIB finns tanken om en interaktivitet och om sidan ska utformas så att den primärt ska bygga på att folk delar med sig av kunskap och erfarenhet så nämner en aktör att det ”ju aldrig får upplevas att det ligger en stor finansiering i bakgrunden när det är deltagarna som bistår med allting.”

Att ett system inte får kosta något för den enskilde användaren är det många som menar. En aktör framhåller att det som tilltalar med en Wikipedia-liknande struktur är att man genom

att dela med sig av idéer kan bidra till att någon annan kan ha en livskraftig verksamhet och om man delar med sig av sina idéer vill man inte att någon annan ska göra pengar på det.

De flesta som uttryckt en åsikt om saken har framfört att en medlemsavgift inte vore önskvärt då det riskerar att bli exkluderande för de som inte har råd att vara med. Detta motverkar tanken med – och demokratiaspekten av – IKIB. En aspekt som många betonat, och som redogjorts för ovan, är att det som skulle göra IKIB till ett framgångsrikt verktyg är att veta att *alla är där.* Att få alla att använda plattformen är ett starkt incitament för att hålla plattformen kostnadsfri för användaren. För, som en aktör påpekar, man kommer behöva få med sig alla som i nuläget främst använder Facebookforum (ett forum som ju har den fördelen att det är ett kostnadsfritt.)

Här nedan är vad några av de tillfrågade framfört beträffande medlemsavgift:

- Vi kan ju inte ta betalt för att visa idéer vi har. Och man ska ju inte göra pengar på andras idéer. Vi vill dela med oss av våra idéer för om det kan innebära att någon annan kan ha en livskraftig verksamhet så är det ju jättekul. Det här handlar om att ta bort trösklar.
- Jag tror inte på ett system som handlar om att man skulle behöva betala en avgift för det för då skulle det vara en liten elitklick som sitter där och sen blir det inte mycket mer av det.
- Om det kostar pengar riskerar det att bli exkluderande för de som inte har råd att vara med fast samtidigt om det kostar pengar kanske man använder den mer.
- Vi som har råd kan betala och de som inte har råd de får haka på.
- Önskvärt om en sådan här sida är gratis. Det är ju lättare för små föreningar och små kommuner att vara med. För det finns ju en ekonomisk tröskel.
- Den måste vara helt oberoende och drivas av pengar från Filminstitutet.
- Man kan väl ha en årskostnad, en medlemsavgift på några hundra kronor.
- Hade det kostat en tusenlapp om året eller så hade det inte spelat någon roll, så länge man får något ut av det så man känner att det är värt det

14. Vägen framåt

Vi har ovan etablerat att det finns ett stort behov bland i synnerhet små och medelstora biografer för en Interaktiv Kunskaps- och Idébank. Hur går vi vidare härifrån?

En väg framåt blir att finna ett kostnadseffektivt system där verktyget och en moderator bekostas av en organisation, men där innehållet i hög grad styrs av användarna. Vilka som får vara med och använda plattformen behöver inte begränsas utan kan utgöras av alla aktörer som har en vilja och ett intresse av att driva biografverksamheten framåt, på samma sätt som att man idag har tillgång till de forum som används på Facebook. Fördelen är också att ha alla aktörer på samma plats: kärnanvändare är biografaktörer - allt ifrån biografer till distributörer, filmkonsulenter från filmregioner och visningsorganisationer.

Frågan som i nästa skede måste besvaras är vem som ska ha huvudmannaskapet om plattformen och hur den ska finansieras.

Kostnad och finansiering
De kostnader som måste täckas utgör kostnader för etableringen av IKIB samt framtida löpande underhållskostnader. Dessa kostnader uppskattas till mellan 500 000 och 700 000 för etablering av IKIB och därefter ca 50 000 per år för service-, hosting- och licenskostnader[1]. Därutöver tillkommer kostnader för en moderator vars roll blir att *underlätta* sidans funktion, göra den användarvänlig och levande och understödja de behov som presenterar sig på hemsidan. Det är viktigt att finna en lösning som är hållbar över tid och som därmed framtidssäkrar IKIB. Moderatorn understöds förslagsvis av ett frivilligt råd med biografaktörer vars uppgift blir att faktagranska kunskapsdelen, svara på frågor och ha en aktiv närvaro på forum, mot ett visst arvode.

Huvudmannaskap
Av de aktörer som tillfrågats föreslår några Svenska Filminstitutet och några Riksföreningen Biograferna som tänkta parter att inneha ett huvudmannaskap. Det som talar för Riksföreningen Biograferna är att det är en organisation som samlar många av de aktörer som IKIB i första hand vänder sig till och det ligger i linje med önskan om att det ska vara ett verktyg *för biografer av biografer*. Riksföreningen Biografernas uttalade syfte ligger i linje med IKIB:s funktion: att stärka mångfalden på biografmarknaden, stärka biografen som en offentlig och demokratisk mötesplats i lokalsamhället samt utveckla biografernas visningsmiljö (och så vidare). Det har framförts tankar från ett par aktörer om att man ännu inte sett en profilering hos Riksföreningen Biograferna, att det ännu är oklart vad deras roll ska vara. Att ha huvudmannaskap över IKIB vore ett sätt att förtydliga en sådan roll.

Ett incitament för Filminstitutet att bidra ekonomiskt till en plattform som har ambition att nå ut till alla, i synnerhet små- och medelstora biografer, bör vara att man bidrar till en *kunskapsutjämning,* att se till att alla aktörer får del av samma verktyg, kunskap och stöd: resurser som kan vara nödvändiga för deras verksamhets fortlevnad. IKIB skulle också ha potential att tids- och kostnadseffektivisera en hel bransch – inte bara biograferna. Om man beaktar den större betydelsen: biografen som en del av en levande landsbygd och som ett oumbärligt fönster för att kunna erbjuda kultur till hela landet så framstår en insats för att befrämja tillkomsten av en plattform helt nödvändig. Lägg därtill distributörernas behov av en bred publik. Räddar vi biografer räddar vi även filmen.

Se nedan citat från intervjuer beträffande huvudmannaskap och finansiering:

- Huvudman bör vara en fristående aktör såsom till exempel Riksföreningen Biograferna eller någon annan som har i uppdrag att arbeta för biografen. Den

[1] Siffrorna grundar sig på offert från Nobox, ett webbutvecklingsföretag med säte i Karlstad.

största andelen kompetens och den största andelen av utbytet kommer ju biograferna att stå för så att det finns eldsjälar på biografen som kan tycka det här är jättekul att arbeta med, det tror jag absolut finns.

- Egentligen är ju detta något som borde ligga på Filminstitutets bord. Sen kan det ju finnas en vits med att det *inte* gör det. En annan aktör kanske kan formulera sig lite spetsigare eftersom SFI alltid kommer sitta lite i kläm.
- Jag tänker att Riksföreningen Biograferna vore lämpligt.
- Jag tror inte det ska vara en ny organisation som ska drifta detta utan då hellre om man hade kunnat få SFI alternativt Riksföreningen Biograferna. Riksföreningen Biograferna har i alla fall en ambition av att vara mer allmängiltig, sen tycker väl jag att Riksföreningen Biograferna bör fundera på sin legitimitet, vad erbjuder man egentligen sina medlemmar?
- Vad gör Riksföreningen Biograferna, vad har de för roll och hur många känner till dem? Förutom att Lars Gillegård skickar ut ett mejl så har vi ingen aning om vad Riksföreningen Biograferna är.
- Det finns behov av tjänster till biograferna som Filminstitutet ger stöd för vissa att utföra, men de som tar emot stöden och genomför dem har inte *alla* biografer som målgrupp. I praktiken snedfördelas resurserna där fristående biografer utanför visningsorganisationerna (kan) missgynnas. Det använder också Filminstitutet som argument för att de inte ska engagera sig i den typen av frågor men då tvingar man ju i princip in biografer under visningsorganisationernas paraply för att de ska kunna ta del av det offentliga stödet.
- Det borde ligga på Filminstitutet, eller i alla fall att Filminstitutet har insyn i sidan så att de kan uppdatera information kring bidragsansökningar.
- Förslagsvis flera som äger ihop.
- Förslagsvis alla aktörer i branschen.
- Om man lyckas påvisa att den är en så viktig institution att man kanske hade kunnat få en del finansierad via SFI. Sen kanske Riksföreningen Biograferna kan avsätta en liten slant från sin medlemsavgift.

14.1 Nästa steg

Denna förstudie grundar sig närmast uteslutande på intervjuer med biografer och biografkedjor, nätverk och filmkonsulenter kring behovet av IKIB. Nästa steg blir att diskutera etableringen av IKIB med fler aktörer i branschen för att undersöka möjligheten till samarbeten beträffande innehåll, finansiering med mera.

Nedan listas förslag på kommande steg i etableringen av IKIB.

1. Etablera huvudmannaskap.
2. Säkra finansiering. Föra en dialog med branschaktörer om möjlig delfinansiering samt vilja och förmåga att dela med sig av redan framarbetat material.
3. Anställa en projektledare.

4. Etablera ett biografråd av frivilliga aktörer som ser över innehåll och ger kommentarer i uppbyggnadsfasen samt i ett senare skede hjälper till att moderera IKIB.
5. Anlita en webbutvecklare och arbeta fram en väl fungerande hemsida som tar vara på de synpunkter om överskådlighet, enkelhet och användarvänlighet, som är viktiga för en majoritet av de tillfrågade.
6. På förhand fylla hemsidan med efterfrågad information.
7. I samband med lansering anordna fysiska träffar och utbildningar för användare av IKIB.

14.2 Förändrade roller: En mer personlig, uppsökande verksamhet hand i hand med IKIB?

På den öppna frågan ”vart vänder man sig i nuläget för hjälp, information och inspiration” är det endast ett fåtal som nämner konsulenter på de respektive filmregionerna eller på den visningsorganisation man eventuellt är ansluten till. Det öppnar för frågan om informationskanalen mellan konsulenter och biografer är så effektiv som den skulle kunna vara. Framgången med initiativ såsom Talangsatsning Biograf kan tillmätas den starka närvaron ute på biograferna – det fysiska mötet. Samma gäller Värmlands Biografnätverk där den starka närvaron och nära samarbetet utgör de stora framgångsfaktorerna. Som Peter Törnblom på Talangsatsning Biograf spekulerar: ”Vad är det en organisation ger biograferna som är relevant om de inte vill ha mejl? Kanske de istället skulle få ett besök vartannat år?” Vissa tillfrågade aktörer menar att det finns en Stockholmscentrering i branschen och en oförståelse från huvudstaden om de verksamheter som bedrivs runt om i landet. Man betonar också den skillnad det innebär att driva en mindre biograf i en stor stad kontra att driva en mindre biograf i ett mindre samhälle: Det innebär skillnad i vilket ansvar man får för ett levande kulturliv på orten samtidigt som många av villkoren för branschen dikteras från ett storstadsperspektiv. En aktör nämner att den verksamhet som bedrivs av aktören fungerar så annorlunda mot den verksamhet som bedrivs av biografer i Stockholm att hon känner sig som en ”lantlolla” på nätverksträffar i Stockholm. Det är en upplevelse att ta sig ifrån. Många av de innovativa satsningar som görs i branschen idag (mat och vin i samband med film, Cineville, Europa Cinemas) är inte applicerbara på mindre biografer som det ser ut idag. För att säkra tillgången till visningslokaler i hela landet krävs därför åtgärder som är anpassade till de mindre biograferna utifrån deras särskilda unika förutsättningar. Som Tobias Ingels på Talangsatsning Biograf betonar: det som är innovativt på en biograf i en mindre ort klassas må hända inte som innovativt i Stockholm, men det tar inte bort det faktum att det kan utgöra en åtgärd som är i framkant på den aktuella orten, utifrån dess förutsättningar. Om det anses som innovativt eller ej kan vara av vikt beträffande vilka stöd man kan få och hur man definierar innovation har därför en avgörande betydelse.

En tanke för framtida diskussioner kan vara att låta en plattform som IKIB ersätta en del av det arbete som konsulenter utför nu för att nå ut till biograferna. Det kan innebära att konsulenter istället får tid till att arbeta närmare biografer, med uppsökande verksamhet,

och arbeta *med* ett verktyg som IKIB. Som filmkonsulent Ulf Slotte resonerar: bara för att det finns en kunskapsbank betyder inte det att ens arbete blir överflödigt, det innebär snarare att man kan lägga resurser på *rätt* saker, att informera och lära ut och sedan hänvisa till en kunskapsbank för aktörerna att falla tillbaka på. Det frigör tid som man kan lägga på bättre saker, både för konsulenter och för biografer. Det skulle också hjälpa till att befästa utlärd kunskap.

Se nedan citat från intervjuer beträffande upplevda attityder mot små- och medelstora biografer samt tankar om behovet av uppsökande verksamhet.

- Om man är med i en organisation ska man också få någonting tillbaka. Jag ska inte behöva gå någon annanstans. Så vad är det då vi ger biograferna som är relevant? Om de inte vill ha mejl? Men då kanske ett besök istället vartannat år?
- Det hade varit bra med ett biografstöd som gjorde att man kunde åka ut mer i regionerna. Säg att regionerna går in med 50 procent och SFI går in med 50 procent. Då skulle man kunna ha en konsulent som arbetar utifrån den uppsökande och närvarande metod de använder nu i Talangsatsning Biograf. Man arbetar djupare med biografer och lyfter dem.
- Staten och Filminstitutet skjutsar ju pengarna till mellanhanden i första hand. Biograferna måste utveckla sin självständighet och sin egen förmåga.
- Man pratar hela tiden om biografdöden och när man pratar om biografens räddning så nämner man arthouse och wine-and-dine och storkomplexbiografer men om man ser på biograffördelningen så är det 72 biografer som finns på orter över 100 000 och så är det 67 som är mellan 100 000 och 25 000 och så finns det nästan 300 biografer på orter med upp till 25 000 invånare. Så majoriteten av biografer räknas inte in när man pratar om biografens överlevnad. De är som en slasktrattssiffra, och det blir ju helt bisarrt. Varför finns det inte ett tredje spår?
- Det jag reagerade på var att det stod [i den Preliminära Nulägesanalysen från Filmutredningen] att man infört många erbjudanden med mat på mindre biografer och det stämmer inte alls på landsbygdsbiograferna. Det stämmer ju på storstadsbiograferna. Men många landsbygdsbiografer har inte tillstånd eller sådan verksamhet om man inte räknar räkmackan på operan. Det blir ett felaktigt narrativ. Man får inte heller glömma bort att många biografer är knutna till nykterhetsrörelsen och då fungerar det ju inte med wine and dine.
- Det blir lite för Stockholmsfokuserat. Värmlands Biografnätverk har tex varit en stöttning till Högboda Folkets hus som vänder sig till oss för att vi talar ungefär samma språk. De kan få hjälp och vi kan åka dit på en timme. Vi har varit där flera gånger. Och det är viktigt att man är hands on på plats, visar ”så här gör du”.
- Jag vet inte när FHP var i Värmland sist. (…) Men det har blivit lite ”vi och ni” där också. Det är medlemsnyttan som FHP har snubblat på. Förr kunde man alla till namn, man kände varandra på något sätt. Men så har det inte blivit numera. Nu är det Stockholm mot resten. Så känns det för många.

- Om man ser FHP:s satsning på Europa Cinemas till exempel så är kriterierna att man måste ha 370 visningar per år och man måste ha 15 000 sålda biljetter. Dvs de 293 biograferna i orter under 25 000 invånare försvinner, vilket måste vara 60–80 procent av FHP:s medlemsbiografer. Så de gör satsningar som inte är riktade till deras egna medlemmar.

15. Slutsatser

I denna rapport har grundligt redogjorts för hur flertalet aktörer upplever biografbranschen, vilka utmaningar de upplever finns och huruvida det finns ett behov av en samlande plattform för kunskap och nätverkande – en så kallad *Interaktiv Kunskaps- och Idébank för biografer.* Resultatet av dessa intervjuer visar bland annat följande:

- En majoritet av de tillfrågade aktörerna (30 av 33) ser behov i biografverksamheten som branschen, som den fungerar idag, inte förmår täcka. Dessa behov grundar sig bland annat i otydlighet kring vilka regler som gäller och vart man ska vända sig för att få tillförlitlig information; avsaknad av möjligheter att nätverka med andra biografer; avsaknad av möjlighet att kunna rådfråga andra aktörer i branschen; avsaknad av möjlighet att styra sitt kunskapsflöde på ett sätt som fungerar även när man driver verksamhet på ideell tid (som oftast är förlagd utanför kontorstid). En bransch som arbetar kontorstid är inte optimerad för den del av branschen som i stor utsträckning verkar utanför ordinarie arbetstid. Detta, tillsammans med det faktum att filmregionerna i olika utsträckning prioriterar/nedprioriterar biografers verksamhet innebär ett problem avseende vem som får del av information och resurser och detta innebär i sin tur en demokratiproblematik.

- Samtliga tillfrågade aktörerna (33 av 3) ser ett värde i en plattform som IKIB. 30 av 33 aktörer ser ett stort värde och/eller ett stort behov av en sådan plattform, för nätverkande biografer emellan, en källa till tillförlitlig kunskap, och en plats att inspirera varandra på. Det som efterfrågas är *en* samlande plattform där allt man behöver för att bedriva biograf finns, antingen direkt på plattformen eller lätt att nå via hyperlänkar.

- En överväldigande majoritet av de tillfrågade aktörerna ser ett behov av en plattform för nätverkande biografer emellan, en källa till tillförlitlig kunskap, och en plats att inspirera varandra på. Det som efterfrågas är *en* samlande plattform där allt man behöver för att bedriva biograf finns, antingen direkt på plattformen eller lätt att nå via hyperlänkar.

- IKIB kan förväntas minska utmaningarna i branschen och stärka biografens roll bland annat genom att bidra till kunskapsutjämning, tidseffektivisering, närmare samarbeten mellan olika aktörer samt utbyte av erfarenheter och inspiration.

- De intervjuade aktörerna har ställts frågor om vilken kunskap som efterfrågas och hur den ska struktureras. Det har framkommit att behoven av kunskap täcker in allt ifrån grundläggande kunskap om att driva biograf till driftsfrågor, frågor kring det regelverk som omgärdar biografverksamhet, marknadsföringsåtgärder, publikarbete, finansieringsfrågor, kontaktnät och tekniksupport. Man efterfrågar att all information som behövs för att driva biograf finns på samma ställe.

- Den struktur som efterfrågas är en tvådelad struktur med en kunskapsdel öppen för alla och en forum- och inspirationsdel som är tillgänglig genom en registrering. En öppen kunskapsdel innebär att plattformen kommer vara relevant för aktörer (däribland även kommuner) som är intresserade av att starta biografverksamhet, eller som är intresserade av att samarbeta med biografer. En interaktivitet ska genomsyra hela plattformen och den interaktiva aspekten garanterar att behov i branschen fångas upp och möts. Att dela med sig till andra och få ta del av andras kunskap är en stark drivkraft hos merparten biografer. Användardelaktighet, tillsammans med närvaron av en moderator, är viktiga aspekter för att garantera plattformens långsiktiga användbarhet och relevans.

- En preliminär kostnad för utveckling av en plattform såsom IKIB estimeras till 500 000 – 700 000 kronor och därutöver tillkommer löpande kostnader för underhåll, licenser etcetera på ca 50 000 per år. Därutöver tillkommer kostnader för en moderator (superadmin) av webbsidan i enlighet med de behov som framkommit i denna rapport. Det är viktigt att en moderators roll inte nedprioriteras då den är avgörande för IKIB:s framgång.

- En tänkbar huvudman för IKIB är Riksföreningen Biograferna, vars uttalade syfte ligger i linje med IKIB:s funktion: att stärka mångfalden på biografmarknaden, stärka biografen som en offentlig och demokratisk mötesplats i lokalsamhället samt utveckla biografernas visningsmiljö och så vidare. Vidare frågor kring finansiering, huvudmannaskap och nästa steg i etableringen av IKIB är ett ämne för diskussioner med relevanta branschaktörer.

Denna förstudie utgör en god grund för fortsatt utveckling av IKIB, då den redogör för aktörers önskemål om innehåll, struktur och behov, för att IKIB ska utgöra ett användbart verktyg. Rapporten innehåller även redogörelse för biografernas betydelse för kulturlivet på orten och tankar om hur IKIB kan fungera som verktyg för att stärka biografernas roll i samhället.

16. Övriga frågor

Svårmanövrerade hemsidor

I intervjuerna har det framkommit att det finns ett missnöje med hur tre av branschens viktigaste webbsidor fungerar: Svenska Filminstitutet, Filmägarnas Kontrollbyrå samt

Bioguiden har alla sidor som återkommande dyker upp i samtal beträffande brister i informationsinhämtning. De beskrivs som svårmanövrerade, dåligt uppbyggda och tungrodda. Detta är en viktig fråga som går utöver syftet med denna förstudie men icke desto mindre är en aspekt som bör adresseras vidare, då den innebär avgörande hinder i branschen. För mer information beträffande detta hänvisas till intervjuunderlag, bilaga B och C.

Samarbete mellan distributörer och biografer

Som vi ser under Rubrik 7 är distributörernas olika arbetssätt återkommande något som tas upp som ett problem av de intervjuade aktörerna och detta utgör en knutfråga för branschen som går utöver denna förstudie. Bland det som nämns är svårigheter att veta vem man ska höra av sig till, svårigheter att få tag på KDM:er, problem med att KDM:er ibland har så korta tidsfönster att testkörning i god tid innan visning omöjliggörs. Det finns ett missnöje kring att alla distributörer arbetar olika beträffande hur man levererar film och tillhörande markandsföringsmaterial samt att det är svårt att veta vem man ska höra av sig till, i synnerhet beträffande bolag med större personalomsättning. Många betonar också att det är svårt att förutse hur distributionsbolag arbetar beträffande visningsfönster, garantihyror etc. eftersom olika distributionsbolag har olika sätt att hantera dessa frågor. Det blir därmed svårt för biograferna att planera sin verksamhet. En tanke för framtiden kan vara att undersöka denna aspekt närmre. Hur man kan skapa förståelse för varandras verksamhet, hur kan man möta varandras behov och kan man finna lösningar för att optimera sättet som distributörer och biografer arbetar gentemot varandra? Om förståelsen för varandra ökar finns potential att uppnå en mer hållbar biografverksamhet och därmed garantera livskraftiga visningsfönster för distributionsbolagens filmer.

BILAGA A. Intervjuunderlag

Vi inleder med att tala lite om er verksamhet.

1. **Beskriv er biograf**. (Hur ser verksamheten ut? Hur många visningar? Upptagningsområde? Typ av besökare? Hur ser ni på er egen roll på orten? Vad är mest positivt med bions verksamhet?

2. **Vilken typ av visningar har ni?** Specialarrangemang? Smal film / bred film? Andra visningar än film?

3. **Hur drivs er biograf?**

   Hur ser de ekonomiska förutsättningarna ut? (Bidrag från kommun? Bidrag från privata aktörer? Spons från samarbetspartners?)

   Har ni annat ekonomiskt stöd från offentliga eller privata källor?

4. **Samarbeten:** Har ni samarbeten? Hur har ni hittat samarbetspartners? Hur ser samarbetena ut? Har ni programsamverkan med lokala aktörer? Eventbio?

   Har ni kontakter/samverkan med kommunen, regionen och/eller lokalt näringsliv?

5. **Publikarbete**: Hur marknadsför ni er verksamhet? Vilka kanaler? Särskild profilering? Kontakter med media? Aktivt publikarbete?

6. Har ni tankar på hur er verksamheten kan utvecklas? Hur arbetar ni med utvecklingen av er verksamhet?

7. Varifrån får ni i dagsläget den **information** som ni behöver? Vart vänder ni er? Vilken typ av information är det som eftersöks?

8. Var får ni **inspiration** ifrån?

9. Vad är biografens **styrkor**? Vad är biografens **utmaningar**?

10. Vad upplever ni att ni skulle behöva hjälp med?

Här följer frågor om en Interaktiv kunskaps-och idébank för biografer

Tanken med en Interaktiv kunskaps-och idébank för biografer (IKIB) är att den ska fungera som en interaktiv plattform för kommunikation och utbyte av erfarenheter kring att driva biograf, där biografägare och andra aktörer kan ta del av och dela med sig av erfarenheter, idéer och kunskaper. Målet med en sådan plattform skulle vara att all den information man behöver för att driva biograf går att finna på samma ställe. Det övergripande målet är att bidra till att mindre och medelstora biografer kan bedriva en livskraftig verksamhet och även själva bidra med idéer om hur verksamheten kan utvecklas.

- Vad är era initiala tankar beträffande IKIB?

- Har ni förslag på innehåll i IKIB som ni gärna vill se? (Såsom ex. dokumentbank, teknisk hjälp, hjälp med utformning av hemsida, kontaktuppgifter för teknisk support / KDMutförande / diskussionsforum / inspirationsbank tex för hur man kan initiera samarbeten)

- Vad är viktiga aspekter kring dess struktur och utformning?

*Ambitionen är att **interaktiviteten** ska vara nyckelordet för IKIB. Avsikten är alltså inte att skapa en passiv informationssida.*

- Vad upplever ni skulle vara styrkan med en interaktiv kunskapsbank?
- Har ni idéer om på vilket sätt den kan vara interaktiv?
- Finns det några risker / frågetecken kring användbarheten av en sådan plattform?
- Vad skulle få er att känna er manade att bidraga till en sådan sida - att fylla den med innehåll - och vad skulle ni vilja ta del av?

IKIB ska vara en resursbank för biografernas egen skull, som ska utgå ifrån biografernas behov: vad de själva vill ha / behöver för att nå större publik och ha bättre chans till överlevnad.

- Finns det något ni direkt känner att ni skulle vilja ha med i en sådan resursbank?
- Finns det något ni hade kunnat bidraga med?
- Hur kommer den till mest användning?

Biografer är en viktig del av en kommuns identitet och dess vara eller icke vara påverkar hur orten utvecklas och hur attraktiv den är. Det är viktigt med en bred och rättvis tillgång till kultur, oberoende av levnadsort. En vision med IKIB är att den skulle kunna bidra till att stärka biografens position. Ur ett påverkansperspektiv finns det en styrka i att knyta ihop alla biografer, visa upp goda exempel på hur man jobbar för att stärka biograferna och att kunna visa det viktiga arbete som utförs på biografen och dess potential.

- Vad väcker detta för tankar hos er?
- Finns det andra aktörer än biografer ni tänker skulle ha nytta av att ha tillgång till IKIB?